

**STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU GMINY MIŁKI
2009 – 2016**

SPIS TREŚCI

Rozdział	Tytuł	Nr strony
1	Potrzeba opracowania strategii	4
1.1	Uspołecznienie opracowania i realizacji strategii gminy	5
1.2	Zakres działania i zadania gminy	6
2	Założenia Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2020	9
3	Diagnoza stanu rozwoju Gminy Miłki w latach 2009-2016	12
3.1	Położenie gminy	12
3.2	Warunki naturalne	15
3.3	Stan ludności	17
3.4	Sytuacja społeczna	18
3.5	Infrastruktura techniczna i komunalna	24
3.6	Ochrona zdrowia	30
3.7	Turystyka	30
4	Syntetyczna ocena uwarunkowań i problemów rozwoju	35
4.1	Możliwości finansowe	35
4.2	Zidentyfikowane problemy	37
4.3	Analiza SWOT	37
5	Wizja rozwoju – Miłki w roku 2020	54
5.1	Planowane inwestycje w latach 2010 – 2020	55
6	Misja i cele strategii rozwoju	57

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

6.1	Cele główne strategii	58
6.2	Cel nadrzędny	59
6.3	Cele strategiczne	61
6.4	Cele operacyjne i działania	63
7	Priorytetowe zadania realizacyjne	80
8	Zarządzanie strategią	81
9	Monitoring strategii	84
10	Wykaz tabel i rysunków	85

1. Potrzeba opracowania strategii

Strategia w znaczeniu ogólnym oznacza naczelną orientację gospodarczą, społeczną, czy też militarną, która wyraża dominujący kierunek działania danego systemu. Ta naczelną orientacja jest główną linią i zarazem wytyczną postępowania kierownictwa systemu w związku z sytuacjami, jakie zachodzą w otoczeniu i przy uwzględnieniu własnego potencjału kadrowego, organizacyjnego, finansowego i techniczno – produkcyjnego.

Dokument ten, jest pewnego rodzaju planem. Jednak samo jego posiadanie, nie zagwarantuje sukcesu, ale będzie pewnego rodzaju przewodnikiem. Pozwoli na weryfikację działań już przeprowadzonych i tych zamierzonych. Będzie wskazówką, w jakim kierunku należy zmierzać, jakie cele wytyczać oraz w jaki sposób je realizować.

Strategia jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania. To właśnie dzięki dobrej strategii wiele samorządów zawdzięcza swój sukces, jakim jest rozwój lokalny. Koncepcja jest zbiorem konkretnych, spójnych i celowych decyzji oraz działań realizowanych w określonym czasie. Przejście od intuicji i marzeń do określeń bardziej ścisłych nie jest jednak wcale takie proste. Dlatego wszyscy uczestnicy procesu opracowania strategii tj. pracownicy Gminy Miłki, Wójt Gminy Miłki i Rada Gminy jak również organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy powinni wzajemnie się uzupełniać na rzecz budowy trwałego rozwoju gminy Miłki.

Prezentowany dokument określa najważniejsze cele i zadania, które trzeba sprostać, aby poprawić warunki życia mieszkańców. Jego realizacja doprowadzi do przekształcenia naszej gminy w miejsce przyjazne mieszkańcom, turystom i inwestorom. Bezpieczne i gościnne z czystym środowiskiem naturalnym.

Zapewnienie wysokiego poziomu życia społeczności lokalnej jest głównym założeniem strategii. Strategia powinna odegrać rolę czynnika jednoczącego lokalną społeczność i podmioty gospodarcze. Współdziałanie ze społeczeństwem gminy, podmiotami gospodarczymi, organizacjami społecznymi, samorządowymi i rządowymi pozwoli urzeczywistnić nasze zamierzenia. Wspólny wysiłek wszystkich mieszkańców w Gminie Miłki na pewno zaowocuje szybszymi i lepszymi rezultatami.

*Strategia nigdy nie jest dokumentem zamkniętym
i ulega stałym modyfikacjom ...*

Podstawą tworzenia strategii jest rozpoznanie i identyfikacja lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w trwały rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich. Kluczowe znaczenie dla osiągnięcia sukcesu, w postaci rozwoju gminy ma uspołecznienie podejmowanych decyzji.

1.1 Uspołecznienie opracowania i realizacji strategii gminy

Strategia musi być zaakceptowana przez mieszkańców gminy jako ich własna koncepcja przyszłości. Mieszkańcy gminy powinni więc być jej współautorami. W sprawach, które dotyczą ich samych są oni najlepszymi ekspertami i mają prawo współtworzenia strategii, są także materialnie zainteresowani przyszłością swojej gminy. Dlatego tak ważną sprawą jest autentycznie społeczny sposób budowania strategii. Jest oczywiste, że im więcej osób zaangażuje się w proces budowania strategii i im bardziej będą się one z nią utożsamiały, tym większa będzie szansa na jej pomyślną realizację.

Uspołecznianie strategii, poza samym udziałem przedstawicieli różnych środowisk i liderów lokalnych w jej opracowaniu i realizacji jest procesem stale przebiegającym. Może ono przybierać różne formy: od ankietyzowania mieszkańców poprzez konsultowanie, zbieranie opinii, tworzenie rad grupujących liderów gminy lub komisji mieszanych, w skład których wejdą przedstawiciele społeczności, grup biznesu, organizacji pozarządowych i władz lokalnych. Chodzi o to, aby zostały stworzone warunki do autentycznego wyrażania opinii i pomysłów mieszkańców oraz uwzględnienia ich w przygotowywanej strategii.

Uspołecznienie strategii, poprzez utożsamienie się ze strategią tak wielu biorących przy tym udział, zapewnia w końcu rzecz najważniejszą – oddala niebezpieczeństwo odrzucenia przez władzę samorządową następnej kadencji realizowanych już zadań i celów strategii, co w młodej polskiej demokracji lokalnej jest dość powszechnie występującym zjawiskiem.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Tworzenie strategii to proces społeczny angażujący mieszkańców, a powstały w jego wyniku efekt – to produkt w postaci pisemnego dokumentu. Strategia zrównoważonego rozwoju opiera się na kilku podstawowych założeniach:

- racjonalne wykorzystanie dostępnych zasobów lokalnych, przy ograniczeniu dostarczenia ich (lub ich odpowiedników) z zewnątrz,
- wykorzystywanie w pierwszym rzędzie zasobów odtwarzalnych,
- zintegrowane wykorzystanie potencjału (łącznie różnych zasobów), poprzez rozwiązywanie różnych problemów łącznie, w ich wzajemnym oddziaływaniu,
- poszukiwanie rozwiązań przyjaznych dla środowiska naturalnego,
- budowanie rozwoju na kontynuacji pozytywnych tendencji, szacunku dla dziedzictwa i wartości (tradycja, ale nie cofanie się),
- traktowanie więzi społecznej jako fundamentu stosunków społecznych i gospodarczych,
- budowanie współpracy między lokalnymi władzami, podmiotami gospodarczymi i społecznymi, lokalnymi liderami,
- tworzenie lokalnych systemów kooperacji gospodarczej i ich aktywne łączenie z bliższymi i odleglejszymi rynkami zbytu.

1.2 Zakres działania i zadania gminy

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst w Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1951, tekst zmian Dz. U. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 113, poz.984, Nr 153, poz. 1271), Rada Gminy w Miłkach Uchwałą Nr VI/38/2003 Rady Gminy Miłki z dnia 8 kwietnia 2003 r. uchwaliła Statut Gminy Miłki.

Celem działalności Gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej, tworzenie warunków do racjonalnego i harmonijnego, gospodarczego i społecznego rozwoju Gminy oraz organizacja życia publicznego na swoim terytorium.

Wszystkie osoby zamieszkujące na obszarze Gminy, stanowiące z mocy ustawy o samorządzie gminnym wspólnotę samorządową, realizują zbiorowe, publiczne cele lokalne poprzez swoje organy i udział w referendach.

Zakres działania Gminy określają:

- ustawy i inne akty normatywne wydawane na podstawie oraz w granicach upoważnień ustawowych;
- porozumienia zawierane z organami administracji rządowej oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- uchwały Rady Gminy podejmowane w celu realizacji zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Gmina wykonuje swoje zadania poprzez:

- działalność swoich organów;
- jednostki organizacyjne;
- jednostki pomocnicze Gminy;
- zawieranie porozumień i umów z innymi podmiotami

Zasady działania jednostek pomocniczych określają statuty nadane przez Radę Gminy
Organem wykonawczym Gminy jest Wójt Gminy.

Do zadań Wójta należy w szczególności:

- kierowanie bieżącymi sprawami gminy i reprezentowanie jej na zewnątrz,
- przygotowanie projektów uchwał Rady oraz wniosków pod obrady Rady Gminy,
- określenie sposobu wykonania uchwał,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonanie budżetu,
- zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych,
- wykonywanie zadań zleconych nałożonych na Gminy przez ustawy lub wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej lub samorządowej,
- wykonywanie uprawnień zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Urzędu Gminy oraz kierowników gminnym jednostek organizacyjnych,
- wydawanie decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej.

Rys. 1
Powiat giżycki

źródło: <http://www.gizycko.um.gov.pl/GFX/Miasto/Geografia/gminy.jpg>

2. Założenia Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2020

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miłki jest spójna ze strategią województwa i w pełni uwzględnia cele i priorytety w niej zawarte. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego jest podstawowym dokumentem, który tworzy ramy programowe dla Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miłki do roku 2016.

Dokumenty, które tworzą ramy programowe dla strategii województwa:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 – 2013.
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego.
- Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.
- Krajowe strategie sektorowe, które również nie pozostają obojętne wobec sytuacji na Warmii i Mazurach.
- Priorytety i rozwiązania europejskiej polityki spójności obowiązujące w latach 2007 – 2013.
- Strategia Lizbońska.
- Raport Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Planowania Przestrzennego (ESPON).

Wizją rozwoju województwa warmińsko – mazurskiego jest hasło:

Warmia i Mazury regionem w którym warto żyć ...

... niezależnie od wieku,

... niezależnie od wykształcenia,

... niezależnie od stanu posiadania,

... niezależnie od pochodzenia,

... niezależnie od miejsca zamieszkania,

... niezależnie od płci.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Jest to hasło integrujące wszystkich mieszkańców naszego województwa z ich aspiracjami, marzeniami i oczekiwaniami wynikającymi z różnych kolei życia, zróżnicowanego stanu posiadania i wykształcenia, ale z równymi szansami dla wszystkich.

Cel główny strategii województwa:

Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna

Warmii i Mazur z regionami Europy.

- **Spójność ekonomiczna** w kontekście regionalnym oznacza wzrost gospodarczy, wyrównanie dysproporcji w rozwoju przedsiębiorczości i promocji, tworzenia nowoczesnej infrastruktury technicznej i warunków zdobywania współczesnej wiedzy.
- **Spójność społeczna** to powstawanie nowych miejsc pracy, zmniejszenie bezrobocia oraz poprawa poziomu życia mieszkańców zarówno miast jak i wsi.
- **Spójność przestrzenna** to włączenie się województwa do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w Europie.

Kontekst regionalny wymaga podkreślenia funkcji trzech największych miast województwa. Strategia zakłada wzmocnienie metropolitalnej roli Olsztyna oraz jego znaczenia w stosunku do stolic innych województw. Olsztyn w ścisłej współpracy z Elblągiem i Elkiem stanie się ośrodkiem integrującym województwo w procesie budowy tożsamości regionalnej. Elbląg będzie specjalizował się w rozwoju nowoczesnych technologii oraz współpracował z gospodarką morską obszaru Bałtyckiego i Obwodem Kaliningradzkim.

Priorytety strategiczne są obszarami, w których podejmowane będą działania zmierzające do osiągnięcia celu głównego strategii.

Priorytety strategii województwa:

1. Konkurencyjna gospodarka (polityka wspierania rozwoju gospodarczego).
2. Otwarte społeczeństwo (otwartość na idee, innowacje, chęć kształcenia

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

i podnoszenia kwalifikacji, podejmowania ryzyka i współpracy).

3. Nowoczesne sieci (połączenia komunikacyjne, teleinformatyczne, infrastruktura techniczna).

Strategia Województwa Warmińsko-Mazurskiego została opracowana w oparciu o dokumenty krajowe oraz unijne, mające podstawowe znaczenie dla prawidłowego rozwoju województwa, do których można zaliczyć:

1. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 – 2013.
2. Narodową Strategię Rozwoju Regionalnego.
3. Koncepcję Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.
4. Krajowe strategie sektorowe, które również nie pozostają obojętne wobec sytuacji na Warmii i Mazurach.
5. Priorytety i rozwiązania europejskiej polityki spójności obowiązujące w latach 2007 – 2013.
6. Strategia Lizbońska.
7. Raport Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Planowania Przestrzennego (ESPON).

3. Diagnoza stanu rozwoju Gminy Miłki w latach 2009 – 2016

3.1 Położenie gminy

Gmina Miłki położona jest w północno – wschodniej części Polski, w województwie warmińsko – mazurskim. Gmina zajmuje obszar ok. 169,59 km², co stanowi 0,7% powierzchni województwa. (Obszar województwa warmińsko –mazurskiego wynosi 24173 km²)

Rys. 2

Podział administracyjny Polski

źródło: <http://www.polska.gsi.pl/image/POLSKA.jpg>

Rys. 3

Województwo warmińsko-mazurskie

źródło: <http://www.gminy.pl/>

Rys. 4

Gmina Miłki

źródło: http://www.gminamilki.pl/images/stories/pictures/Gmina/Gmina_all%20-%20Kopia.jpg

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Gmina Miłki leży w obrębie Wielkich Jezior Mazurskich, na południe od Giżycka. Od strony północno-zachodniej jej granice wytyczają jeziora Niegocin, Boczne i Jagodne, południowa część to przede wszystkim lasy. Powierzchnia gminy wynosi niespełna 170 km kw., z czego 23 km kw. stanowią jeziora i 17 km kw. - lasy. Niewątpliwym walorem gminy są przede wszystkim przepiękne pagórkowate tereny z wąskimi, rynnowymi jeziorami tworzącymi szlak: Wojnowo-Buwełno-Ublik Mały (tzw. Zielone Jezioro) z malowniczo położonymi nad nimi miejscowościami: Kleszczewem, Marcinową Wołą, Wyszowatem czy Konopkami Wielkimi. Dziewicze Bagna Nietlickie i zanikające jezioro Wąż stanowią ostoję dzikiej zwierzyny i ptactwa. Nad małymi, położonymi wśród lasów jeziorami w okolicach Bielskich i Danowa można znaleźć ciszę i spokój. Doskonałe warunki do uprawiania sportów wodnych i wypoczynku z dala od wielkomiejskiego zgiełku posiada miejscowość letniskowa Rydzewo i położone nieopodal Jagodne Wielkie i Jagodne Małe. Walory te predestynują Miłki do wypoczynku, nie tylko wakacyjnego. Gmina Miłki posiada sieć dróg umożliwiających łatwy dojazd do wszystkich miejscowości, funkcjonują tu takie instytucje, jak Urząd Gminy, Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska", Bank Spółdzielczy, Ośrodek Zdrowia, Urząd Pocztowy, sieć sklepów, bogaty wybór pól namiotowych i campingi.

Spis miejscowości znajdujących się w Gminie Miłki:

- Bielskie,
- Czyprki,
- Danowo
- Jagodne Małe
- Jagodne Wielkie,
- Kleszczewo,
- Kleszczewo - Osada
- Konopki Małe,
- Konopki Nowe
- Konopki Wielkie,
- Lipińskie,

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

- Lipowy Dwór,
- Marcinowa Wola,
- Miechy,
- Miłki,
- Paprotki,
- Przykop
- Rydzewo,
- Ruda
- Staświny
- Staświny – Osada,
- Wierciejki,
- Wyszowate.

3.2 Warunki naturalne

Mazury to nie tylko kraina “tysiąca jezior”, charakterystyczne dla regionu są również bory mieszane, bagna i torfowiska. Zachowanie tym obszarom naturalnego charakteru przyczyniło się do występowania w nich dużej różnorodności ptaków i roślin. Stwierdzono występowanie 262 gatunków ptaków. Równie bogaty i urozmaicony jest świat zwierząt. Sprzyjają temu warunki siedliskowe - rozległe lasy, a także obfitość wód i bagien.

Na terenie Gminy Miłki znajduje się rezerwat Bagna Nietlickie o powierzchni 513 ha. Z ostoją ptaków błotnych i wodnych: największych w Polsce zlotowisk żurawi, miejsce lęgowe m.in. bąka, cietrzewia, kropiatki, derkacza, orlika krzykliwego, rybitwy czarnokropiatki, wodniczka.

Gleby

Na terenie gminy przeważają gleby dobrej jakości, wykształconych głównie z glin lekkich zalegających w całym profilu glebowym. Są to gleby rolnicze pszenne wykształcone głównie z glin lekkich zalegających we wszystkich glebach występujących w gminie Miłki. Według klasyfikacji bonitacyjnej w kompleksie tym przeważają gleby

III klasy.

W zależności od ukształtowania terenu występują również gleby kompleksu pszennego klasy bonitacyjnej III i IV. Na terenie pokrytym zboczami i wzniesieniami są one bardziej wrażliwe na susze. Szybki spływ wody powierzchniowej jest przyczyną poddawania się erozji. Gleby te występują głównie w okolicy wsi Paprotki, Wierciejki, Ruda oraz na wschód od wsi Staświny.

Natomiast w okolicy wsi Bielskie, Konopki Małe, Danowo i Ruda występują kompleksy glebowe pszenno - żytnie. Jest ich niewiele. Są to lżejsze gleby o składzie piasku gliniastego, zalegającego na glinie lekkiej, III i IV klasy bonitacyjnej.

Gleby lżejsze wytworzone z piasków gliniastych lekkich głęboko podścielonych gliną lekką, tworzą kompleks żytni dobry, głównie IV klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy zajmuje on niewielkie powierzchnie, głównie w okolicach wsi Rydzewa, Konopek Wielkich, Lipińskich i Miłek. Ze względu na ich wrażliwość na suszę rośliny w czasie większych przerw w opadach szczególnie odczuwają brak wilgoci.

Użytki rolne zajmują około 65% powierzchni gminy. Niewielki jest procent sadów. Przeważają grunty orne, łąki i pastwiska.

Klimat

Według podziału na dzielnice klimatyczne, gmina Miłki położona jest w jednym z najzimniejszych regionów kraju. Jeszcze kilka lat temu dni z przymrozkami bywało rocznie powyżej 130. Teraz ze względu na globalne ocieplenie dni z przymrozkami jest znacznie mniej, ale okres wegetacyjny jest nadal krótki, początek robót polowych przypada w pierwszej dekadzie kwietnia, a przymrozki wiosenne zdarzają się także w połowie maja. Większa jest również wilgotność powietrza oraz mniejsza dobową różnica temperatur (za wyjątkiem zimy kiedy powierzchnia jezior jest skuta lodem). Pagórkowate ukształtowanie terenu - Obniżenia terenowe przyczyniają się do zalegania chłodnego, wilgotnego powietrza, dużych wahań dobowych temperatury, mniejszych prędkości wiatrów, występowania przymrozków wczesną jesienią.

Topoklimat terenów wyniesionych jest na ogół bardziej sprzyjający pobytowi ludzi.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Cechą ujemną jest narażenie na działanie silnych wiatrów kulminacji pagórków. W rejonie Giżycka, a także i Miłek w ciągu roku przeważają wiatry z południowego- wschodu oraz z południowego zachodu. Różnice między częstotliwościami wiatrów z poszczególnych kierunków w ciągu roku są ponad trzykrotne.

Opady na terenie gminy Miłki są stosunkowo obfite, chociaż niezbyt częste. Suma rocznych opadów cyrkuluje wokół 550-600 mm. Zjawisko ocieplania się klimatu wpłynęło także na ilość opadów śnieżnych. Brak minusowych temperatur nie pozwala na utrzymanie pokrywy śnieżnej. Ma to również negatywny wpływ na turystykę zimową – narciarstwo na terenach gminnych.

3.3 Stan ludności

Gmina Miłki liczy 3906 mieszkańców (31.12.2009r.), 1939 kobiet i 1963 mężczyzn. Gęstość zaludnienia kształtuje się znacznie poniżej średniej krajowej i wynosi 22 osób/1 km² przy średniej w powiecie giżyckim 50,9 osób/1 km², w Województwie Warmińsko – Mazurskim 60 osób/na km².

Tab. 1
Ludność według grup i płci
(31.12.2009r.)

Ludność w wieku	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Mężczyźni	423	1339	168
Kobiety	417	1107	361
Ogółem	840	2446	529

źródło:<http://www.stat.gov.pl>

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Struktura wieku mieszkańców jest dość młoda, jednak rysuje się powolna tendencja do starzenia się ludności gminy. Przyrost naturalny wykazuje także tendencję spadkową. Napływ migracyjny do gminy jest zdecydowanie mniejszy niż odpływ ludności. Sytuacja demograficzna gminy nie jest korzystna, w ciągu kilkunastu najbliższych lat postępować będzie dość gwałtownie proces starzenia się ludności gminy, o ile trend ten nie zostanie zatrzymany. Podobna tendencja istnieje w województwie.

3.4 Sytuacja społeczna

Bezrobocie jest dotkliwym problemem w gminie Miłki. Pomimo, że statystyki dowodzą, że pomimo tendencji spadkowej w skali kraju w Gminie Miłki utrzymuje się ono nadal na poziomie 19 % (na dzień 31.12.2009 r). W okresie transformacji i przemian w naszym kraju upadło bardzo dużo zakładów przemysłowych. Bezrobocie osiągnęło olbrzymie rozmiary. Nasze województwo odczuło to szczególnie dotkliwie. Programy naprawcze nie skutkowały, bezrobocie nie zmniejszało się, a restrukturyzacja skutkowałą głównie zwolnieniami, zamykaniem działów i ograniczeniem prowadzonej działalności. Upadające PGR, brak nowoczesnych technologii – a tym samym brak cech konkurencyjności eliminowało stopniowo prawie wszystkie zakłady z rynku pracy. Bezrobocie przyjęło charakter masowy. Od kilku lat ma ono tendencje spadkowe, ale jest jeszcze bardzo wysokie. Sprzyja temu brak lub niewystarczające kwalifikacje zawodowe, bierność osób długotrwale bezrobotnych, niewystarczające środki na wspieranie przedsiębiorczości na terenie gminy. Bezrobocie jest też przyczyną emigracji wielu młodych ludzi w poszukiwaniu pracy.

Tab. 2

Bezrobotni zarejestrowani według płci

(31.12.2009 r.)

Płeć	Ilość bezrobotnych
Kobiety	164
Mężczyźni	144
Ogółem	308

źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Tab. 3

**Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)**

(31.12.2009 r.)

Płeć	Gmina Miłki	Województwo warmińsko-mazurskie
Kobiety	14,8%	12,6%
Mężczyźni	10,8%	10,9%
Ogółem	12,6%	11,7%

źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Rynek pracy XXI wieku wymaga zmierzenia się ze swoimi problemami (bezrobocie,

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

brak wykwalifikowanej kadry, małe zainteresowanie inwestorów z zewnątrz) w bardziej innowacyjny sposób. Oprócz znanych i stosowanych sposobów wspierających funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw, które dają nowe umiejętności, a często i nowy zawód dla zatrudnionych i bezrobotnych, potrzebne jest zastosowanie takich działań, które mogłyby kompleksowo objąć swoją pomocą zarówno pracodawcę jak i jego pracowników. Przy tym wskazane byłoby, aby w ten proces zaangażowało się możliwie jak największa liczba instytucji i organizacji. Należy podejmować wszystkie działania, aby mieszkańcy regionu i województwa warmińsko – mazurskiego żyli na europejskim poziomie.

Według danych GUS, w Polsce na koniec 2009 roku zarejestrowanych bezrobotnych było 1 892 680 (11,9%), z czego 926 259 to mężczyźni a 966 421 kobiety. Natomiast w samym województwie warmińsko – mazurskim osób które zarejestrowały się jako bezrobotne i pozostawały bez zatrudnienia było 109 181 (20,2%).

Szkolnictwo

Szkoły podstawowe w Rydzewie i Staświnach oraz Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach podlegają organom samorządowym. Łącznie uczęszcza do nich 483 dzieci (łącznie z Przedszkolem) Placówki szkolne posiadają bardzo dobry sprzęt naukowo – dydaktyczny i są na bieżąco doposażone.

Tab. 4

Placówki oświatowe w gminie Miłki
(ilość uczniów w roku szkolnym 2008/09 i 2009/2010)

	Ilość uczniów w roku szkolnym 2008/2009	Ilość uczniów w roku szkolnym 2009/2010
Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach		
Przedszkole Samorządowe w Miłkach	57	64
Szkoła Podstawowa w Miłkach	137	117
Gimnazjum w Miłkach	123	132
Pozostałe		
Szkoła Podstawowa w Rydzewie	98	91
Szkoła Podstawowa w Staświnach	73	83

Oprócz zajęć programowych prowadzą różnego rodzaju koła zainteresowań dla dzieci i młodzieży. Organizowany jest również czas wolny np. wycieczki, biwaki, wyjazdy do teatrów.

Ośrodek Kultury w Miłkach

Na terenie gminy działa Ośrodek Kultury w Miłkach, który jest samorządową instytucją kultury rozliczając się na zasadach określonych dla tego rodzaju instytucji.

Zadaniem instytucji kultury jest przede wszystkim propagowanie kultury w szerokim tego słowa znaczeniu poprzez bogatą ofertę kulturalną skierowaną do wszystkich mieszkańców gminy.

Do realizacji swoich statutowych zadań z zakresu kultury instytucje nawiązują współpracę ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi oraz prywatnymi osobami, z którymi wychodzą do społeczności lokalnej z bogatą ofertą imprez kulturalnych.

Instytucje kultury powinny zaspokoić potrzeby kulturowe całej społeczności

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

lokalnej, wobec tego ich oferta skierowana jest zarówno do osób starszych, dojrzałych, młodych oraz dzieci.

Statutowym zadaniem Ośrodka Kultury jest tworzenie warunków do zaspokajania i rozwijania potrzeb mieszkańców w zakresie kultury. Poszczególne zadania, realizowane są poprzez:

- organizowanie szerokiego uczestnictwa w kulturze,
- organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej,
- promocje kultury i twórczości artystycznej,
- gromadzenie i udostępnianie zbiorów muzealnych,
- gromadzenie i udostępnianie zbiorów galerii sztuki,
- organizowanie zbiórek pieniężnych i rzeczowych na cele charytatywne związane z działalnością kulturalną,
- administrowanie powierzonymi obiektami,
- rozbudowywanie i unowocześnianie bazy materiałowo – technicznej służącej do prowadzenia działalności statutowej.

Ośrodek Kultury w Miłkach stara się zadbać o wszystkich mieszkańców gminy bez względu na wiek i prowadzi cykliczne imprezy:

- całoroczne popołudniowe zajęcia cykliczne w Ośrodku Kultury w Miłkach,
- finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (Miłki, Ruda, Marcinowa Wola, Wydminy),
- bale karnawałowe dla dzieci w świetlicach wiejskich w Miłkach, Rudzie, Marcinowej Woli, Jagodym Małym i Dużym,
- zimowiska dla dzieci w Miłkach,
- organizowanie wyjazdów dzieci z terenu gminy (kino, basen),
- organizowanie sportowych imprez (turnieje tenisa stołowego, piłka plażowa),
- organizowanie różnego rodzaju imprez kulturalnych i plastycznych na terenie gminy Miłki.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Zakres działań biblioteki obejmuje następujące zagadnienia:

- gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych dla wszystkich grup czytelniczych, zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnej gminie oraz dokumentujących jej dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu,
- prowadzenie działalności informacyjno – bibliograficznej,
- popularyzacja książki i czytelnictwa,
- instytucjami upowszechniania kultury,
- organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Tab. 5

Stan księgozbioru w latach 2007/2009

Rok	Stan księgozbioru na koniec roku (sztuk)	Ilość czytelników w ciągu roku	Ilość zbiorów wypożyczonych
2007	12190	481	5525
2008	12357	462	5985
2009	11821	507	6596

źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie oraz zadania własne gminy.

1. Tworzy warunki organizacyjne funkcjonowania pomocy społecznej, a w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalne.
2. Analizuje i ocenia zjawiska rodzące zapotrzebowanie na świadczenie pomocy społecznej.
3. Przyznaje i wypłaca przewidzianych ustawą świadczeń:
  - renty socjalne,
  - zasiłek stały wyrównawczy,
  - zasiłek okresowy gwarantowany,
  - zasiłek okresowy macierzyński,
  - zasiłek okresowy,
  - zasiłek celowy,
  - zasiłek pielęgnacyjny,
  - zasiłek rodzinny,
  - zaliczka alimentacyjna,
  - zasiłek jednorazowy,
  - dożywianie w szkole,
  - dodatek rodzinny.
4. Pobudza społeczną aktywność w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin.

3.5 Infrastruktura techniczna i komunalna

Wodociągi i kanalizacje

Obszar Gminy Miłki jest zwodociągowany w 75% oraz skanalizowany w blisko 37% powierzchni gminy.

Zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć wglębnych. Woda przeznaczona jest do

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

zaspokajania potrzeb bytowo-gospodarczych miejscowej ludności, usług dla rolnictwa oraz rekreacji w linii Wielkich Jezior Mazurskich. Na obszarze gminy zasoby warstw wodonośnych określa się jako bardzo dobre.

Na terenie gminy zlokalizowane są 2 podstawowe ujęcia wodne wraz ze stacjami uzdatniania wody oraz wodociągami grupowymi, którymi zarządza gmina.

- Gminne ujęcie wody w Miłkach, obsługujące poza Miłkami: Staświny, Kleszczewo, Lipowy Dwór, Lipińskie, Jagodne Małe, Jagodne Wielkie, Rydzewo, Kleszczewo – Osada, Ruda i Szczepanki w gminie Wydminy.
- Gminne ujęcie wody w Konopkach Nowych, obsługuje poza Konopkami Nowymi – Konopki Wielkie, Konopki Małe, Wyszowate, Bielskie i Danowo.

Pozostałe miejscowości to takie jak: Borki, Przykop posiadają własne ujęcia wody obsługujące tylko te miejscowości. Pozostałe miejscowości gminy posiadają własne lokalne małe ujęcia i lokalne przyłącza wodociągowe.

Długość czynnej sieci wodociągowej wynosi 76,8 km (GUS, 2009), natomiast liczba połączeń wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych to 565 sztuk. Obok gminy Kruklanki, gmina Miłki jest jedną z jednostek powiatu giżyckiego o najniższej gęstości sieci wodociągowej (poniżej 0,5 km/ km²)

Sieci wodociągowe wraz z przyłączami znajdują się w następujących miejscowościach:

- Konopki Nowe – Konopki Wielkie,
- Wyszowate,
- Miłki – Staświny,
- Jagodne Małe, Jagodne Wielkie, Rydzewo,
- Staświny-Osada – Lipowy Dwór,
- Miłki – Kleszczewo,
- Rydzewo – Kleszczewo-Osada,
- Bielskie – Danowo,
- Lipińskie,
- Paprotki – Wierciejki - Rydzewo,

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Na terenie gminy istnieje zorganizowana gospodarka ściekowa.

Oczyszczalnie ścieków znajdują się w:

- Miłkach – obsługuje Miłki, Jagodne Małe, Jagodne Wielkie, Rydzewo, Ruda oraz częściowo miejscowość Staświny,
- Konopkach Nowych - obsługuje Konopki Nowe.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

- Sieć energetyczna SN 15kV zasilająca stacje transformatorowo – rozdzielcze 15/0,4 kV znajdujące się w obszarze gminy Miłki wyprowadzona jest z dwóch Głównych Punktów Zasilania znajdujących się poza obszarem gminy tj. GPZ 110/15kV Giżycko i GPZ 110/15kV Wydminy. Oba GPZ- przyłączone są do tej samej linii 110kV.
- Sieć SN 15kV na terenie gminy wykonana jest jako napowietrzna, a stacje transformatorowe – rozdzielcze 15/0,4kV jako słupowe.
- Sprzedaż energii cieplnej w powiecie w ciągu roku kształtuje się na poziomie 416187,5 GJ, na tą sumę składa się zużycie energii w budynkach mieszkalnych – 340931,7 GJ oraz w urzędach i instytucjach – 75255,8 GJ.
- Przez teren gminy nie przebiega żadna linia wysokiego napięcia, natomiast w planach perspektywicznych jako inwestycję rządową przewiduje się natomiast budowę linii napowietrznej WN 400kV, która przebiegać ma środkiem gminy z ominięciem jezior w układzie wschód-zachód. Właścicielem w/w linii będą Polskie Sieci Energetyczne.

Gospodarka odpadami

Największym problemem, związanym zarówno z coraz szybszym rozwojem cywilizacji, jak również ze wzmożonym ruchem turystycznym w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, jest kwestia odpadów – ich odbioru, składowania i utylizacji – które mogą zagrozić naturalnemu pięknu tej krainy. Aby, zgodnie z dyrektywami Unii Europejskiej oraz wymogami XXI w., poradzić sobie z tym problemem,

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

kilkanaście samorządów północno-wschodnich Mazur postanowiło zjednoczyć się we wspólnym działaniu na rzecz planowej gospodarki odpadami.

W 2004 r. został utworzony Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami z siedzibą w Giżycku. Zrzesza 12 mazurskich samorządów: Gminę Banie Mazurskie, Gminę Budry, Gminę Giżycko, Miasto Giżycko, Gminę Kruklanki, Gminę Miłki, Gminę i Miasto Orzysz, Gminę Pozezdrze, Gminę i Miasto Ryn, Gminę Srokowo, Gminę i Miasto Węgorzewo oraz Gminę Wydminy.

Teren na którym działa związek obejmuje powierzchnię 2 582 km kwadratowych i zamieszkuje go ok. 98 tys osób. Charakteryzuje się on dużym udziałem (około 40%) wód i lasów w ogólnej powierzchni oraz brakiem rozwiniętego przemysłu, co powoduje, że ponad 30% mieszkańców pozostaje bez stałego zatrudnienia.

Rys. 5

Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami

źródło: <http://mzmgo.mazury.pl>

Celem priorytetowym Związku jest uporządkowanie gospodarki odpadami w tym budowa i modernizacja zakładu unieszkodliwiania odpadów i rekultywacja składowisk oraz pozyskania na ten cel środków z zewnątrz.

Transport

Teren gminy Miłki obsługują drogi publiczne zaliczone do kategorii dróg krajowych,

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

a) krajowa:

- droga nr **63** - granica państwa (Perły) - Węgorzewo – Giżycko – Kisielnica,

b) wojewódzka:

- droga nr **656** Staświny – Zelki – Ełk.

Droga ta spełnia kryteria dotychczasowych dróg wojewódzkich zawarte w Dz. U. Nr 106 z 1998r., które brzmią: do dróg wojewódzkich zalicza się drogi stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym.

Droga krajowa i wojewódzka obsługujące gm. Miłki są w średnim stanie technicznym, jednak pogarszającym się z roku na rok ze względu wzrastający ruch i ilość pojazdów wysokotonowych.

c) powiatowe:

- Jagodne Małe – Jagodne Wielkie – Rydzewo – Kleszczewo Ruda 1718N,
- Kleszczewo - do drogi Rydzewo – Ruda 1831N,
- Rydzewo – Paprotki 1829N,
- Rydzewo – Wierciejki – Przykop 1839N,
- Miłki - Przykop – Marcinowa Wola – Cierzpięty 1720N,
- Wyszowate – Ublík 1841N,
- Miłki – Lipińskie 1716N,
- Konopki Wielkie – Konopki Małe – Talki 1706N,
- Konopki Małe – Bielskie – Danowo- droga krajowa 1708N

d) gminne:

- Rydzewo – Paprotki, Nr drogi – 133001N,
- Paprotki - Kleszczewo - Przykop, Nr drogi – 133002N,
- Kleszczewo, Nr drogi - 133003N,
- Marcinowa Wola – Ciche, Nr drogi – 133007N,

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

- Paprotki – Borki, Nr drogi – 133004N,
- Paprotki (od drogi 133004N) - Marcinowa Wola, Nr drogi – 133006N,
- Miłki cz Wysoka Kępa, Nr drogi - 133008N,
- Czyprki, Nr drogi – 13312N,
- Miłki – Miechy – Czyprki, Nr drogi – 1710N,
- Miłki – Jedamki – Konopki Małe, Nr drogi – 133010N,
- Wyszowate, Nr drogi – 133009N,
- Konopki Wielkie – Jedamki, Nr drogi -133011N.

Drogi gminne i wewnętrzne tworzą układ komunikacyjny bezpośrednio obsługujący sieć osadniczą, ośrodki turystyczne oraz zapewniają dojazd do pól i lasów.

Drogi w/w wymagają poprawienia stanu technicznego, a więc budowy nowych nawierzchni na odcinkach szczególnie ważnych dla funkcjonowania gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców.

Do zadań samorządu gminnego należy poprawienie stanu technicznego, a więc budowa nowych nawierzchni na odc. szczególnie ważnych dla funkcjonowania gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców - będą to drogi obsługujące m.in. zabudowę kolonijną, a więc ciągi:

- Jagodne Małe - Borki
- droga Miłki (kol.) - Paprotki
- Miłki - Czyprki

oraz inne zgodnie z potrzebami mieszkańców.

Modernizacja drogi krajowej nr 63 znajdującej się w układzie nadrzędnym powinna być finansowana z budżetu centralnego. Modernizacja tej drogi obejmuje wykonanie obejścia wsi Miłki i powinna być zrealizowana w miarę wzrastania ruchu.

Wieś Miłki

Wieś Miłki leży wzdłuż drogi krajowej nr 63 - gr. państwa (Perły) – Węgorzewo – Giżycko – Kisielnica.

Ogólna długość ulic w Miłkach wynosi 14,9 km, z tego utwardzonych 8,1 km, tj. 54%

3.6 Ochrona zdrowia

Obsługa w zakresie służby zdrowia na terenie gminy Miłki nie zaspakaja w pełni potrzeb mieszkańców.

Na terenie gminy funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates” Spółka Cywilna świadcząca usługi w zakresie podstawowym publicznej opieki zdrowotnej. Dysponuje on gabinetem podstawowej opieki zdrowotnej i gabinetem lekarza stomatologa.

Na terenie gminy zlokalizowany jest jeden punkt apteczny, z którego korzystają wszyscy mieszkańcy gminy.

3.7 Turystyka

Gmina Miłki leży w południowej części powiatu giżyckiego, na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich. Jej granice przylegają do jeziora Niegocin. Na terenie całej gminy Miłki znajdują się malownicze jeziora rynnowe oraz bardziej rozległe –morenowe. Przez sam środek gminy przebiega unikalny szlak jezior rynnowych: Wojowa i Buwełna, który można pokonać kajakiem. Odnogami tego szlaku to niezwykle urokliwe jeziora Uplik Wielki i Mały. Niezwykle malownicze śródleśne jeziora w idealnej mazurskiej ciszy. Pozostałością dawnych jezior są Bagna Nietlickie. Na tych dziewiczych terenach niejednokrotnie można spotkać żurawie. Podczas zlotów pojawia się tu jednorazowo nawet kilka tysięcy sztuk tych niezwykle rzadkich w Europie ptaków. Gmina Miłki to nie tylko jeziora. Około 8 tysięcy lat przed naszą erą lodowiec bałtycki pięknie wyrzeźbił ziemię miłecką. Dzięki temu możemy podziwiać tu przeróżne wzgórza, o różnej wielkości i kształcie. Najbardziej charakterystyczne są Góry Paproteckie, które osiągają wysokość 165 metrów nad poziomem morza. Podobnej wielkości jest góra Pietraszka położona koło Staświn.

Historia tych terenów jest ciągle odkrywana. Przeprowadzane są ciągle badania archeologiczne. W okolicach wsi Staświny znajduje się tzw. święta góra Galindów – pozostałości grodziska, założonego tu we wczesnym średniowieczu przez staropruskie plemię.

Najciekawsze obiekty zabytkowe na terenie Gminy Miłki

- **Miłki:** gotycki kościół p.w. Matki Boskiej Królowej Polski, najstarsza

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

świątynia na Mazurach, wzniesiona z kamienia polnego i cegły w końcu XV w. Trójnawowy, ze sklepieniem kolebkowym z około 1480 r. Spalony przez Tatarów, odbudowany w 1699 r. Z tego okresu pochodzi dobudowana wieża barokowa, a także aktualne wyposażenie świątyni: dwukondygnacyjny ołtarz z warsztatu królewieckiego z 1688 r. oraz empora organowa z 1698 r. Najstarszą częścią jest ośmioboczne prezbiterium ze skarpami na narożach.

- **Rydzewo:** kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Boboli z 1591 roku, salowy, wzniesiony z kamienia polnego, z wysuniętą wieżą zachodnią (1772 r.) oraz zakrystią i kruchtą boczną. Nosi cechy gotyku i baroku, zbudowany na rzucie prostokąta. Ołtarz z 1600 roku z rzeźbą św. Anny Samotrzeć, ambona z 1630, mosiężna misa chrzcielna z XVII w., zdobione drzwi do zakrystii i kruchty z końca XVI w.
- **Jagodne Male** – pozostałości założenia dworskiego z przełomu XIX i XX w. Dwór – budynek parterowy z dwoma mansardami, pokryty dwuspadowym dachem, zdobionym wieżyczkami w narożnikach, pozostałości założenia parkowego, grobowiec ostatniego właściciela Rudolfa Iwana. Między 1659, a 1662 r. majątek w Jagodnem zamieszkiwał Zbigniew Morsztyn.
- **Staświny:** Grodzisko zwane “Świątą Górą” lub “Srebrną Górą”, będące najprawdopodobniej miejscem kultu średniowiecznych Prusów. Pozostałości po dwóch małych majątkach ziemskich. Pozostały fragmenty zabudowań gospodarczych i parku.
- **Przykop:** Dawny majątek ziemski nad jeziorem Buwełno. Z dawnego kształtu pozostał przebudowany dwór, park, zabudowania gospodarcze z kuźnią i stajnią.
- **Konopki Wielkie:** dziewiętnastowieczny młyn wodny, konstrukcja murowano – drewniana.
- Marcinowa Wola, Borki, Paprotki, Przykop, Wierciejki: cmentarze wojskowe z I wojny światowej.

Gmina położona na obszarze Zielonych Płuc Polski nie jest skażona działalnością przemysłową. Atutem gminy jest położenie wśród lasów, pagórków i jezior, malownicze,

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

polodowcowe krajobrazy. Pięknie położone jeziora oraz oczka wodne i stawy, zdecydowanie są atrakcją dla turystów odwiedzających Wielkie Jeziora Mazurskie. Przybywającego do gminy Miłki gościa oczarują przede wszystkim walory krajobrazowe.

Jeziora: Wojnowo, Buwelno, Okragłe, Skomack, Dejguny, Gołdopiwo, Wydmińskie, Gawlik są naturalną ostoją leszcza, płoci, krąpia, okonia i szczupaka.

W okresie zimowym, lodowe połączenie na jeziorach stwarzają możliwość dotarcia i połowu w miejscach niedostępnych w innych porach roku, dlatego też systematycznie zwiększa się grono zwolenników tej formy wędkarstwa.

Decydującym ogniwem zagospodarowania turystycznego jest baza noclegowa, której wielkość jest podstawowym miernikiem zagospodarowania turystycznego terenu.

Właściciele gospodarstw agroturystycznych i pensjonatów oferują swoim gościom wiele atrakcji takich jak wycieczki rowerowe, przejażdżki konne, wypoczynek nad wodą. Wielu gospodarzy oferuje przybyłym tradycyjne dania kuchni mazurskiej.

Największe wykorzystanie miejsc noclegowych występuje w miesiącach lipiec i sierpień, świadczy to o sezonowości, jednak nie odbiega od tendencji ogólnokrajowych.

Tab. 6

Wykaz bazy noclegowej w 2009 r. w gminie Miłki

Miejscowość	Baza noclegowa
Miłki	Zajazd „Miłki”, „Stara Szkoła Architekci”, domki letniskowe
Rydzewo	Gospoda „Pod Czarnym Łabędziem”, „Zagroda Mazurska”, „Złoty Spichlerz”, Ośrodek wypocz. „Cadet”, domki letniskowe, agroturystyka
Jagodne Wielkie	domki letniskowe, agroturystyka
Konopki Wielkie	domki letniskowe
Marcinowa Wola	Pensjonat „Teresa”, agroturystyka
Paprotki	„Gościniec Rycerski”, domki letniskowe, agroturystyka
Wyszowate	Pensjonat Myśliwski „Kasia”, agroturystyka
Wierciejki	Agroturystyka

Wypoczywając w Miłkach można także wziąć udział w dorocznych imprezach organizowanych w gminie. Od kilku lat przez teren gminy przebiega trasa samochodowego Rajdu Polski. W pierwszy majowy weekend odbywa się coroczny Jarmark Folklorystyczny w Rydzewie, w okresie jesiennym można wziąć udział w tradycyjnych dożynkach gminnych. W gminie Miłki można odpoczywać nie tylko latem. Zimą organizowane są wspaniałe kuligi, a na jeziorze Niegocin odbywają się zawody bojerowe.

Ogromny potencjał turystyczny nie jest w pełni wykorzystywany. Bariere stanowi tu zbyt skromna oferta produktów turystycznych – zwłaszcza poza sezonem letnim, a także niedostateczna liczba całorocznych miejsc noclegowych.

Szlaki turystyczne biegnące przez Gminę Miłki:

1. Szlak Kajakowy szlakiem Galindów (czerwony - 30 km),
Okartowo - Jez. Tyrkło - Buwełno - Wojnowo - Niegocin – Giżycko,
Szlak stanowi najkrótsze połączenie z jeziora Śniardwy do Giżycka. Prowadzi przez wąskie jeziora rynnowe. Atrakcją jest dwu kilometrowy transport lądowy kajaków na odcinku pomiędzy jez. Tyrkło i Buwełno.
2. Szlak rowerowy (zielony – 70 km),
Giżycko – Kozuchy Wlk. – Upały M. – Kruklin – Sucholaski – Wydminy
– Szczepanki – Miłki – Rydzewo – Kanał Kula – Bogaczewo – Giżycko,
3. Szlak rowerowy, przeznaczony na rodzinne wycieczki (Pętla niegocińska – 35 km),
Giżycko – Bystry – Ruda – Rydzewo – Kanał Kula – Bogaczewo – Strzelce
– Wilkasy – Giżycko

Mazury zimą są jednym z najzimniejszych obszarów w Polsce. Pokrywa lodowa na jeziorach utrzymuje się często od połowy grudnia do końca kwietnia. Daje to doskonałe warunki do uprawiania żeglarstwa lodowego, którego mazurska historia sięga lat międzywojennych. Do sportów zimowych należą: **BOJERY** - obecnie żeglarstwo lodowe, jako sport ekstremalny, **ICEBOARD** - to doskonały sposób na spędzanie wolnego czasu. Iceboard może być wstępem do nauki pływania na tradycyjnej desce. **SNOWKITING** –

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

zawiera elementy kilku dziedzin sportu, związanych nie tylko z zimą. Jest to zimowa odmiana kitesurfingu, łącząca technikę jazdy na snowboardzie lub na nartach z puszczeniem latawców i paralotniarstwem. Do snowkitingu wystarczy zamrożone jezioro z warstwą śniegu i nie potrzebne są żadne wyciągi ani góry, które bywają czasami kilkaset kilometrów dalej.

4. Syntetyczna ocena uwarunkowań i problemów rozwoju

4.1 Możliwości finansowe

Ocena zdolności finansowej gminy do dalszego jej rozwoju została przeprowadzona na podstawie wykonanych dochodów i wydatków w poszczególnych latach.

Tab. 7
Dochody i wydatki gminy w latach 2006/2009

Rok	Dochody	Wydatki
2006	8 227 577,51 zł	9 036 169,71 zł
2007	9 361 836,78 zł	10 061 067,41 zł
2008	11 016 402,82 zł	11 357 194,93 zł
2009	10 369 275,80 zł	11 125 725,02 zł

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Zadłużenie Gminy Miłki na dzień 21.12.2009 r. wyniosło 4 227 765 zł. Podstawowym źródłem dochodów budżetowych są dochody własne, samodzielnie planowane (określone na etapie planowania budżetowego) i realizowane. Wielkość ich zależy od rozwoju gospodarczego gminy w tych dziedzinach, które decydują o dochodach lokalnych, a także od dochodów i kondycji gospodarstw domowych

społeczeństwa lokalnego.

Wzrost dochodów własnych gminy uzależniony jest od wielu czynników również niezależnych od samorządu lokalnego. Podstawowe znaczenie ma stabilny, trwały rozwój gospodarczo – ekonomiczny w skali gospodarki narodowej oraz właściwy stabilny system finansowania gmin.

Stabilna polityka inwestycyjna pozwala na wykorzystanie nowych szans pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych w ramach dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Uwzględniono to przy opracowywaniu budżetu Gminy Miłki na rok 2009. Przewidywany plan dochodów budżetowych na rok 2010 wynosi 11 314 506 zł, natomiast planowane wydatki budżetu gminy na rok 2010 wynosi 12 517 993 zł.

Tab. 8

Inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2006- 2008

Rok 2006
Stółwka szkolna w Rydzewie wartość zadania - 140 000 zł
Rok 2007-2008
Stółwka + przedszkole w Miłkach wartość zadania - 1 373 213 zł okres realizacji – 2007/2008
Stółwka + przedszkole w Miłkach wartość zadania - 1 373 213 zł okres realizacji - 2007/2008

4.2 Zidentyfikowane problemy

Przeprowadzona analiza umożliwiła wskazanie głównych problemów rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, których usunięcie lub co najmniej złagodzenie ich negatywnych skutków wymagać będzie podjęcia przez władze gminne systematycznych i skoordynowanych działań. W przeciwnym wypadku narastać będą dysproporcje pomiędzy wybranymi obszarami oraz częściami społeczności w ramach gminy, co może doprowadzić do powstawania napięć, konfliktów oraz barier rozwojowych. Zidentyfikowane problemy pojawiające się w poszczególnych dziedzinach życia społeczno - gospodarczego gminy przedstawiono poniżej.

4.3 Analiza SWOT

Wszystkie czynniki, zjawiska i procesy wpływające na skalę oraz tempo rozwoju społeczno – gospodarczego danej jednostki samorządowej można podzielić na zewnętrzne (zmiany zachodzące w otoczeniu) i wewnętrzne. Klasycznym narzędziem stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych w tzw. analizie SWOT. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- S** – **Strengths (mocne strony),**
- W** – **Weaknesses (słabe strony),**
- O** – **Opportunities (możliwości),**
- T** – **Threats (zagrożenia).**

Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie (usystematyzowanie) informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Jednocześnie, zwraca uwagę na pojawiające się zewnętrzne możliwości i zagrożenia. W opracowaniu skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy atutów i problemów, a także relacji między tymi elementami. Gmina nie jest samoistnym tworem, lecz funkcjonuje w określonym otoczeniu, które tworzą inne jednostki samorządowe, administracja rządowa i służby administracji specjalnych oraz ich wzajemne powiązania o charakterze społecznym,

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ekonomicznym, organizacyjnym czy środowiskowym. Uwarunkowania zewnętrzne, które pozostają niezależne od decyzji władz lokalnych, w istotny sposób determinują rozwój danej społeczności, a wpływ ten może być pozytywny lub negatywny. Władze gminy mogą jedynie monitorować zmiany zachodzące w jej otoczeniu, co pozwoli na identyfikację istniejących oraz przyszłych możliwości i zagrożeń rozwoju i zminimalizuje wpływ ewentualnych, negatywnych skutków. Znajomość uwarunkowań gminy umożliwia podjęcie działań sprzyjających rozwojowi potencjału lokalnego i wykorzystaniu nadarzających się okazji.

Analizie poddano priorytetowe obszary funkcjonowania Gminy Miłki w czterech ładach, a mianowicie: ład ekologiczny, ład gospodarczy, ład społeczny i ład przestrzenny. Gmina Miłki – tak jak każdy organizm społeczno-gospodarczy – działa w określonym otoczeniu, które oddziałuje na nią wywierając stały wpływ – pozytywny lub negatywny. Oddziaływania te tworzą uwarunkowania zewnętrzne (aktualne i przewidywane w przyszłości) w postaci zestawu szans i zagrożeń dla jej bieżącego funkcjonowania i dalszego rozwoju. Obecnie, główne bariery ograniczające skalę i tempo rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Miłki tkwią przede wszystkim w jej otoczeniu. Jak wspomniano władze nie mają praktycznie żadnego wpływu na to, co się w dzieje w otoczeniu. Mogą jedynie stale śledzić (monitorować) zachodzące w nim zmiany, co umożliwia zidentyfikowanie obecnych i przyszłych zagrożeń oraz szans rozwojowych Gminy Miłki. Szczególnie niekorzystny wpływ na jej funkcjonowanie i dalszy rozwój ma obecnie:

- W dalszym ciągu zbyt niskie tempo rozwoju gospodarczego kraju (4,7%), czego efektem są nadal duże rozmiary rejestrowanego bezrobocia oraz znaczna liczba rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, wymagających pomocy społecznej.
- Bardzo trudna sytuacja budżetu państwa, czego efektem jest ograniczanie wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, pomoc socjalną, edukację, kulturę i sztukę, bezpieczeństwo publiczne, a także zmniejszające się rozmiary przekazywanych do budżetów samorządów terytorialnych dotacji i subwencji.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

- Niestabilne przepisy prawa.
- Bariery biurokratyczne i zmieniające się „reguły gry” w pozyskiwaniu środków pomocowych Unii Europejskiej.

Ład Gospodarczy	
Mocne strony	Słabe strony
Położenie gminy (jeziora, lasy, ukształtowanie terenu),	Wysoka stopa bezrobocia
Atrakcyjne walory turystyczne	Ubogi rynek pracy
Estetyka (ład i porządek w obejściach),	Zły stan nawierzchni dróg
Korzystne warunki do rozwoju turystyki, eko i agroturystyki	Mały lokalny rynek zbytu produktów rolnych
Duża powierzchnia akwenów wodnych.	Niski poziom technologii rolniczej
Bliskie sąsiedztwo dużych ośrodków turystycznych i miejsc kultu religijnego	Niski poziom wykształcenia i kwalifikacji rolników
Życzliwe podejście miejscowej ludności do turystów	Brak grup producenckich rolników.
Środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego i produkcji zdrowej żywności	Brak środków finansowych na inwestycje w rolnictwie
Korzystna struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych	Brak systemu informacji gospodarczej
Istniejąca baza surowcowa dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego	Niedostateczne środki finansowe. Brak inwestorów

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Gospodarczy	
Mocne strony	Słabe strony
Kompetentne władze gminy	Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna.
Rozwinięta sieć handlowa	Brak przemysłu rolno-spożywczego i przetwórstwa płodów rolnych
Wzrost popytu na działki rekreacyjne i budowlane	Mała liczba podmiotów gospodarczych
Pracowitość mieszkańców	Duże koszty zewnętrzne małych zakładów rzemieślniczych
Tania siła robocza	Mała ilość zasobów gruntów gminnych pod działalność przemysłową.
Zasoby naturalne (piasek, żwir, runo leśne)	Brak autostrad – wykluczenie komunikacyjne
Położenie blisko granicy wschodniej	Brak instytucji wspierającej lokalną przedsiębiorczość (doradztwo, Fundusz - Poręczeń, szkolenia)
Sąsiedztwo Wielkich Jezior Mazurskich	Istniejące, ale zaniedbane kanały łączące lokalne jeziora z wielkimi jeziorami
	Niedostateczna promocja gminy
	Brak tradycji przedsiębiorczości
	Niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców Niskie dochody społeczności gminnej
	Mały ruch turystyczny
	Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Gospodarczy	
Szanse	Zagrożenia
Moda na mieszkanie na wsi	Brak stabilizacji na rynku
Imprezy rozrywkowe – stosownie do sezonu	Wysokie podatki
Stworzenie produktu lokalnego – turystycznego	Słaba informacja o funkcjonowaniu lokalnej gospodarki w ramach struktur Unii Europejskiej
Wspieranie rozwoju turystyki przez samorząd	Wysoki poziom bezrobocia i ubożenie mieszkańców
Możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, w tym ze środków pomocowych UE kierowanych na zapewnienie spójności społeczno-gospodarczej i procesów integracyjnych	Trudności w pozyskiwaniu kredytów bankowych (oprocentowanie, zabezpieczenia)
Wykorzystanie atutu położenia	Małe zainteresowanie kapitału zewnętrznego w tym zagranicznego, inwestowaniem w gminie
Kontynuowanie samorządowych inwestycji turystycznych i infrastrukturalnych,	Brak zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego oraz drobnej przedsiębiorczości na terenie gminy
Inwestycje w przemysł i przetwórstwo rolno – spożywcze	Brak instytucji wspierających rozwój rolnictwa

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Gospodarczy	
Szanse	Zagrożenia
Powołanie instytucji wspierającej rozwój rolnictwa	Brak środków finansowych na promocję gminy
Rozwój bazy turystycznej	Zbyt mała ilość środków krajowych i zagranicznych, w tym europejskich, na zadania związane z rozwojem obszarów wiejskich, wsparciem rozwoju gospodarczego gminy
Sprzyjające warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego	Bariery eksportowe na rynki krajów UE i wschodnich sąsiadów
Ożywienie zagranicznego ruchu turystycznego	Import surowców rolnych i żywności
Możliwość rozwoju drobnej przedsiębiorczości,	Słabo rozwinięte sieci teletechniczne
Podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych poprzez ustawiczne kształcenie	Krótki sezon turystyczny
Sprzyjające warunki do rozwoju agro i ekoturystyki	Ograniczone środki finansowe w budżecie gminy
Sprzyjające warunki do rozwoju turystyki kwalifikowanej	Obciążenia gminy zadaniami rządowymi bez dotacji
Rozwój usług	Rosnąca konkurencja otaczających regionów
Udrożnienie kanałów łączących z Wielkimi Jeziorami	Emigracja młodych ludzi z gminy

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Gospodarczy	
Szanse	Zagrożenia
	Niedostateczna ilość rekreacyjnych gruntów

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Społeczny	
Mocne strony	Słabe strony
Grupa ludzi z inicjatywą	Wzrastający poziom bezrobocia
Zdolne dzieci i młodzież	Brak rynku pracy
Wzmoczona chęć zdobywania wykształcenia	Brak kadry lekarskiej i pomocniczego personelu medycznego
Wykształcona kadra w szkołach i urzędach	Słaby poziom opieki zdrowotnej
Zaplecze lokalowe (świetlice wiejskie)	Niepełne wykorzystanie możliwości GOK-u
Dziedzictwo kulturowe Warmii i Mazur	Brak obiektów kultury na wsiach
Więzi lokalne	Brak środków na rozwój kultury
Wrażliwość ludzi na krzywdę społeczną	Znaczna odległość od dużych ośrodków szkolnictwa wyższego
Gmina bezpieczna – wysokie poczucie bezpieczeństwa	Niekorzystne, trudno powstrzymane zmiany demograficzne-starzenie się społeczeństwa
Przywiązanie mieszkańców do ziemi i środowiska	Wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw
Zachowanie tradycji rodzinnych – utrzymywanie więzi rodzinnych	Niedostateczne środki finansowe na funkcjonowanie pomocy społecznej oraz zatrudnienie nowych specjalistów
Rozwój agroturystyki	Niskie wykształcenie osób bezrobotnych i

Ład Społeczny	
Mocne strony	Słabe strony
	ubogich
	Brak zainteresowania osób bezrobotnych pomocą w wyjściu z bezrobocia
	Kumulacja bezrobocia w rodzinie
	Negatywne zmiany w psychice wywołane bezrobociem
	Brak mieszkań socjalnych
	Brak zorganizowanego wolontariatu
	Przemoc w rodzinach
	Peryferyjne położenie w kraju
	Brak ośrodków opiekuńczo – wychowawczych
	„ucieczka” młodzieży ze wsi
	Wzrost i pojawianie się nowych patologii
	Migracja zarobkowa mieszkańców aktywnych zawodowo
	Niskie płace – niskie dochody

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Społeczny	
Szanse	Zagrożenia
Integracja z Unią Europejską – możliwości pozyskiwania funduszy	Niewłaściwa polityka oświatowa w skali makro – „produkcja bezrobotnych”
Edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie zdrowego stylu życia	Wysokie koszty związane z zatrudnieniem – nieprzychylna polityka państwowa
Silny i w miarę posiadanych kompetencji sprawnie działający samorząd	Skomplikowane wnioski unijne, zawikłane wymogi formalne
Propagowanie profesjonalnych programów profilaktycznych	Uprzedzenie społeczne wobec ludzi ubogich i bezrobotnych
Otwarty rynek pracy w UE	Mała aktywność bezrobotnych w poszukiwaniu sposobów na polepszenie życia
Poradnictwo rodzinne dostosowane do potrzeb poszczególnych grup rodzin	Wysoki poziom bezrobocia
Walka z bezrobociem poprzez organizację kursów kwalifikacyjnych	Obarczanie samorządów lokalnych kolejnymi zadaniami w nieproporcjonalnej wielkości do środków budżetowych
Organizacja wolnego czasu dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych	Długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej
Propagowanie zdrowego stylu życia	Trudności finansowe rodzin uniemożliwiające kształcenie młodzieży w

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Społeczny	
Szanse	Zagrożenia
	szkołach wyższych
Inicjowanie rozwoju wolontariatu organizacji pozarządowych	Niesprzyjające warunki do zakładania rodziny
Powstanie stowarzyszeń i współpraca między nimi	Narastające zubożenie społeczeństwa
Promocja gminy – udział w konkursach, akcjach	Brak spójnej polityki prorodzinnej
Zainteresowanie problemami i rozwojem tych ziem ludzi z zewnątrz	Dziedziczenie postaw, zachowań rodziców uzależnionych
Moda zamieszkiwania na wsi	Brak perspektyw dla młodzieży
Powrót mieszkańców z emigracji zarobkowej	Brak krajowych systemów łagodzenia skutków transformacji ustrojowej
Udostępnienie terenów rekreacyjnych	Emigracja zarobkowa młodych ludzi

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Przestrzenny	
Mocne strony	Słabe strony
Jezióra	Niedostateczna ilość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie gminy
Ukształtowanie terenu, który jest idealny do rozwoju turystyki	Mała ilość chodników i słaby stan techniczny
Teren pod budowę wiatraków prądotwórczych	Mała ilość ścieżek rowerowych
Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa na wsiach	Zły stan oświetlenia
Tereny pod parkingi	Zły stan techniczny dróg
Tereny pod plaże	Mała ilość parkingów
Bogate walory przyrodnicze	Brak miejscowych planów zagospodarowania
Położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych	Brak boisk, rozwój infrastruktury sportowej
Bliskość Wielkich Jezior Mazurskich	Zła komunikacja środkami publicznymi z ośrodkami miejskimi

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Przestrzenny	
Szanse	Zagrożenia
Pozyskanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych	Brak środków budżetowych gminy na rozbudowę i remonty infrastruktury
Wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii.	Bardzo niskie środki własne mieszkańców gminy na inwestycje infrastrukturalne.
Budowa i remonty dróg	Brak lotniska w pobliżu gminy
Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych	Ubożenie społeczeństwa gminy
Przygotowanie nowych terenów rekreacyjnych	Brak gminnych terenów pod inwestycje (konieczność negocjowania z indywidualnymi właścicielami)
Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Wykluczenie komunikacyjne – (brak autostrad)
	Ograniczenia inwestycyjne ze względu na strefy ochronne

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Ekologiczny	
Mocne strony	Słabe strony
Czyste środowisko	Niedostateczna gospodarka odpadami w powiecie
Unikalna przyroda	Słaba świadomość ekologiczna mieszkańców gminy (palenie plastikowych opakowań i opon)
Ciekawe położenie geograficzne „Wielkie Jeziora Mazurskie” urozmaicona rzeźba terenu	Niewykorzystane odnawialne źródła energii
Brak przemysłu uciążliwego dla środowiska.	Niewykorzystane możliwości rozwoju turystyki kwalifikowanej w gminie
Silny ośrodek edukacji ekologicznej	Słaba siła ekonomiczna mieszkańców gminy
Sąsiedztwo silnych ośrodków turystycznych i ekologicznych (Giżycko)	Niewystarczający stan infrastruktury turystycznej
Niezmieniony charakter wsi	Niedostateczne skanalizowanie wsi
Dzika zwierzyna, ptaki	Niska opłacalność prowadzenia gospodarstw ekologicznych
Żywność ekologiczna	Stosunkowo słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne
Bliskość Wielkich Jezior	Zaśmiecanie terenu przez turystów
	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców i turystów
	„Dziki” wysypiska śmieci

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Ład Ekologiczny	
Szanse	Zagrożenia
Rozwój zorganizowanej sieci turystycznej i agroturystycznej	Brak środków finansowych na rozbudowę kanalizacji, wysypisk śmieci, oczyszczalni ścieków
Dbłość o czyste i zdrowe środowisko	Rozwój turystyki bez odpowiedniej infrastruktury technicznej
Szeroka informacja o znaczeniu środowiska naturalnego	Wzrost emisji zanieczyszczeń do atmosfery
Edukacja ekologiczna	Wzrost skażenia gruntów
Pozyskanie środków finansowych z zewnątrz	Brak kontenerów na śmieci w miejscach szczególnie odwiedzanych przez turystów
Poprawa estetyki całej gminy	Brak motywacji ekonomicznych dla działań proekologicznych
Nowe technologie budowy indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków	Składowanie śmieci na „dzikich wysypiskach”
Współpraca z innymi gminami.	Niewykorzystane źródła pozyskiwania energii.
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zmniejszanie walorów estetycznych i przyrodniczych gminy powodowane przez zaśmiecanie

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Uprzemysłowienie gminy nie jest wysokie, ale nie odbiega od reszty województwa warmińsko – mazurskiego. Gmina Miłki położona jest przy szlaku krajowym z dobrze rozwiniętymi funkcjami administracyjnymi, społecznymi i usługowymi.

Podstawowe znaczenie w gminie mają zasoby wartościowych rolniczo gruntów ornych, trwałych użytków zielonych. Rolnictwo jest dominującą dziedziną. Dzięki temu jest dobrze rozwinięta hodowla zwierząt gospodarskich, produkcja roślinna. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie wynosi 9,4 ha. Część rolników oprócz pracy na roli zajmuje się innymi pracami zarobkowymi. Szansą dla małych gospodarstw rolnych jest dodatkowa działalność np. produkcja żywności ekologicznej, hodowla pszczół czy rękodzieło ludowe, agroturystyka.

Powstaje też coraz więcej gospodarstw wielkoobszarowych. Niestety istnieje zbyt mała ilość grup producenckich, które zrzeszałyby rolników, co znacznie ułatwiłoby znalezienie wspólnych, większych rynków zbytu. Niewielki procent zanieczyszczenia środowiska naturalnego, niski poziom chemizacji rolnictwa oraz czyste gleby, to niezwykle cenny atut gminy, wykorzystywany do promowania ekologicznych form rolnictwa.

Gmina Miłki to nie tylko jeziora, lasy i indywidualne gospodarstwa – znajdują się tutaj dobrze rozwinięte zakłady usługowe. Bardzo dużo firm oferujących usługi w branżach: budowlanej, stolarskiej i handlowej.

Władze gminy zainteresowane są przyciągnięciem nowych inwestorów i rozwojem firm już istniejących. W miarę możliwości poprawiany jest stan infrastruktury technicznej i tworzone są dogodne warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości. Gmina dysponuje kapitałem ludzkim – ludźmi chętnymi do pracy i do podnoszenia swoich kwalifikacji.

Przyrodnicze walory rozwoju ukierunkowują gminę na rozwój turystyki, rolnictwa i przemysłu spożywczego. Połączenie potencjału rolniczego z walorami turystyczno – rekreacyjno może dać szansę dla intensywniejszego rozwoju i pozwolić na stworzenie konkurencyjności w stosunku do sąsiednich gmin. Ogólne cechy położenia geograficznego określają kierunki rozwoju gminy Miłki. Są to różne formy rekreacji, przedsiębiorczość, w tym związana z obsługą rolnictwa i przetwórstwem rolnym. Istnieje również możliwość

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

rozwoju w kierunkach niezależnych od miejscowych walorów np. przemysł nieuciążliwy dla środowiska oraz handel, usługi budowlane i inne formy przedsiębiorczości zorientowane na rynki zewnętrzne.

Wielką szansą dla Gminy Miłki byłoby udrożnienie kanałów łączących gminne jeziora z Wielkimi Jeziorami Mazurskimi. Przedłużenie szlaków żeglarskich umożliwiłoby rozwój turystyki wodnej. Wzrosłoby zapotrzebowanie na usługi turystyczne – rozwój branży hotelowej i gastronomii. Miałoby to również pozytywny wpływ na cały region.

5. Wizja rozwoju – Gmina Miłki w roku 2020

Wizja gminy to jej obraz idealny w przyszłości, swoistego rodzaju marzenie i model, do którego dążyć będzie wspólnota samorządowa. To obraz miejsca na ziemi, w którym mieszkańcy gminy chcą żyć, pracować, uczyć się, odpoczywać.

Tak sformułowana wizja jest wyrazem aspiracji społecznych i odpowiada twórczym wyobrażeniom przyszłości określającym: rangę i atrakcyjność gminy, efekty wykorzystania jej atutów i szans rozwojowych oraz eliminacji lub znaczącego ograniczenia barier i zagrożeń. Motywuje do działania, umożliwiając jednocześnie dystans do spraw, które nie prowadzą do jej urzeczywistnienia.

Przyszłość naszej gminy, o którą należy zabiegać i którą należy konsekwentnie kształtować, ujęto w zbiorze projektów i przedsięwzięć, których realizacja warunkuje osiągnięcie (docelowego w perspektywie tworzonej strategii) stanu obrazującego gminę w perspektywie za 10 lat.

Wizja jest wyobrażeniem stanu rozwoju gminy na koniec okresu realizacji strategii czyli w roku 2016. Wizja Gminy Miłki jest zgodna z założeniami „Strategii rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego”. Oddaje rzeczywisty obraz Gminy Miłki za lat 6, który jest możliwy dzięki zrealizowanym założonym w strategii działaniom. U podstaw misji rozwoju Gminy Miłki leży przekonanie, że ma ona potencjalne szanse by stać się atrakcyjnym miejscem zamieszkania i lokalizacji przedsięwzięć turystycznych. Stąd też wśród przesłanek rozważanych przy formułowaniu deklaracji misji rozwoju wymienić należy dążenie do:

- efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich, finansowych, przestrzeni, infrastruktury technicznej i społecznej,
- tworzenia optymalnych warunków dla rozwoju gospodarki lokalnej, w tym
- wspierania drobnej przedsiębiorczości,
- ochrony istniejących zasobów przyrodniczych, dążenie do zrównoważonego rozwoju “ekorozwoju”,

- rozwijanie współpracy władz gminy z administracją samorządową i rządową, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami gminy.

Przeprowadzona diagnoza i analiza strategiczna gminy pozwalają na zdefiniowanie jej misji rozwojowej:

Miłki – wymarzone miejsce na ziemi ...

5.1 Planowane inwestycje w latach 2010 – 2020

Tab. 9

Planowane inwestycje w latach 2010 – 2020

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji	Lata	Łączne koszty finansowe
1.	Dotacja na przebudowę drogi powiatowej nr 1710N Miłki - Lipińskie - Wydminy 1,52 km	2010	377 844 zł
2.	Restrukturyzacja i modernizacja ZPO w Miłkach: Ośrodek kultury i Biblioteka	2010-2011	796 780 zł
3.	Budowa kontenerowej oczyszczalni ścieków w Konopkach Nowych	2010-2013	748 806 zł
4.	Przebudowa ul. Szkolnej w Miłkach	2011	948 000 zł
5.	Budowa świetlicy wiejskiej w Konopkach Nowych	2011-2012	310 000 zł
6.	Budowa wodociągu w Miłkach przy ul. Suwalskiej	2012	317 967 zł

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

7.	Budowa wodociągu wiejskiego w Czyprkach	2012	550 000 zł
8.	Zakup fotoradaru	2012	120 000 zł
9.	Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	2012-2013	1 825 871 zł
10.	Urządzenie Bazy Sportów Wodnych w Rydzewie	2014	280 000 zł
11.	Przebudowa ul. Lipowej w Miłkach	2014	284 034 zł
12.	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Miłkach	2014	520 000 zł
13.	Budowa ulic i oświetlenia w Rydzewie	2015-2016	1 500 000 zł
14.	Budowa kanalizacji w Staświnach	2015-2016	1 000 000 zł
15.	Przebudowa systemu kanalizacji sanitarnej Miłki – Ruda	2017-2018	800 000 zł
16.	Przebudowa sieci wodociągowej w Miłkach i Staświnach	2017-2018	1 000 000 zł
17.	Budowa ulic i oświetlenia w Jagodnem Wielkim	2019	500 000 zł
18.	Budowa ulic i oświetlenia w Paprotkach	2019	500 000 zł
19.	Budowa ulic i oświetlenia w Kleszczewie	2020	500 000 zł

6. Misja i cele strategii rozwoju

Misja rozwoju to swoista deklaracja intencji władz Gminy Miłki, co do kierunków przyszłego rozwoju. Określa ona przyszłościowy obraz gminy oraz informuje o wartościach i przekonaniach leżących u podstaw podejmowania określonych działań. Misja rozwoju ma istotną wartość informacyjną zarówno dla mieszkańców gminy, podmiotów gospodarczych, jak i dla jej otoczenia. Określa to co chcemy osiągnąć zakładając konkretne ramy czasowe, jednak nie w oparciu o marzenia i wizje, lecz o własne zasoby i możliwości rozwoju (silne i słabe strony gminy) oraz warunki stworzone przez otoczenie (szanse i zagrożenia rozwojowe).

A zatem spójna działalność władz samorządu gminnego powinna być zdeterminowana zasadami celowości i gospodarności. Wyznaczanie celów jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców, koniecznością zaspokojenia tych potrzeb oraz tworzenia optymalnych warunków dla harmonijnego rozwoju, z uwzględnieniem hierarchii tych celów i pilności ich realizacji. Dlatego też wyznacza się cele możliwe do zrealizowania, a na ich podstawie wyznacza zadania. Zaniechanie realizacji poszczególnych zadań może w konsekwencji doprowadzić do osłabienia tempa rozwoju gminy. Głównym warunkiem urzeczywistnienia wytyczonych celów jest przygotowanie planu działania, czyli określenie konkretnych zadań, a także stałe zaangażowanie samorządu terytorialnego, wszystkich organizacji działających na terenie gminy, przedsiębiorców oraz lokalnej społeczności w realizację zadań służących rozwojowi. Ponadto, należy określić ramy czasowe oraz osoby odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych zadań. Problemem pozostaje nadal niewystarczająca ilość środków finansowych, co prowadzi jedynie do realizowania celów priorytetowych o znaczeniu strategicznym. Analiza celów polega na opisanu przyszłej sytuacji, która zaistnieje, gdy zostaną rozwiązane najważniejsze zidentyfikowane problemy w gminie, przy uwzględnieniu lokalnych zasobów i możliwości ich wykorzystania. Analiza ta prowadzi do określenia stanu, jaki się chce osiągnąć.

Ustalanie celów strategicznych nastąpiło po przeprowadzeniu następujących elementów i analiz:

- Diagnoza stanu gminy,
- Analiza SWOT – silnych i słabych stron wewnętrznych, szans i zagrożeń zewnętrznych,
- Problemy rozwoju gminy,
- Wizja gminy w 2016 roku,

6.1 Cele główne strategii

Odpowiadają na pytanie, jaki rozwój, jakie kierunki działań zapewnią gminie realizację celu nadrzędnego? Przyjmujemy, że cele główne - w odróżnieniu od celu nadrzędnego - osiągniemy w całości, a za ich realizację ponosimy pełnię odpowiedzialności.

Ład ekologiczny

Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego

Ład gospodarczy

Trwały rozwój gospodarczy, zapewniający stałe miejsca pracy

Ład społeczny

Poprawa jakości życia mieszkańców gminy

Ład przestrzenny

Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej
i pełnej infrastruktury technicznej

6.2 Cel nadrzędny

Jest stopniem jego osiągalności i zakresem odpowiedzialności za jego realizację. Cel główny odpowiada więc na pytanie: jaki rozwój zapewni gminie realizację jej celu nadrzędnego?

Podniesienie atrakcyjności Gminy Miłki – dla mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów i turystów.

Głównym czynnikiem determinującym realizację nadrzędnego celu strategii jest kontynuacja aktywnej polityki gospodarczej na terenie gmin prowadzącej do wzrostu jej konkurencyjności przy respektowaniu zasad ekorozwoju.

Najistotniejsze obszary działania to:

- rozbudowa komunalnej infrastruktury technicznej, poprzez kontynuowanie procesu rozbudowy sieci kanalizacyjnej, modernizacji sieci wodociągowej, zapewnienie modernizacji sieci dróg gminnych. Beneficjentami działań podejmowanych w ramach tego obszaru będą w równej mierze mieszkańcy jak i podmioty gospodarcze zlokalizowane na terenie Gminy;
- tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, skutkujące powstawaniem nowych, trwałych miejsc pracy i wzrostem zamożności mieszkańców. Należy wyraźnie podkreślić, że zadania związane z tym obszarem winny, w równym stopniu wzmacniać istniejące podmioty gospodarcze, jak i wpływać na powstawanie nowych, przede wszystkim małych przedsiębiorstw. Stworzenie gminnej strefy inwestycyjnej;
- różnicowanie działalności gospodarczej wśród osób prowadzących niskotowarowe gospodarstwa rolne. Korzystanie w tym zakresie z unijnych instrumentów wsparcia rolnictwa i obszarów wiejskich. Bardzo istotnym jest też wprowadzenie programu poprawy lesistości, poprzez zagospodarowanie znacznego i niewykorzystanego arealu najsłabszych gruntów rolnych.
- wzmocnienie istniejącej sieci edukacyjnej w Gminie poprzez pozyskanie

środków na wzbogacenie oferty edukacyjnej, remonty szkół i rozbudowę infrastruktury sportowej, większą dostępność bazy informatycznej z szybkim połączeniem internetowym. Dbłość o stworzenie perspektyw edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, umożliwiających im dalszą drogę indywidualnego rozwoju oraz zdobywania kwalifikacji zawodowych zbieżnych z zapotrzebowaniem rynku pracy;

- rozwój turystyki i rekreacji obejmujący rozbudowę infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej, organizowania imprez lokalnych i ponadlokalnych oraz promocję Gminy. Wzbogacenie oferty turystycznej poprzez połączenie z Wielkimi Jeziorami Mazurskimi i lepsze wykorzystanie istniejącego szlaku wodnego, szlaku turystycznego, obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Gminy, rozbudowę bazy turystycznej, promowanie gospodarstw agroturystycznych. Systemowa i wielokierunkowa promocja Gminy w celu przyciągnięcia na jej teren turystów oraz inwestorów;
- wdrożenie różnorodnych form wsparcia osób i rodzin w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Poprawa bezpieczeństwa socjalnego i inicjowanie działań ukierunkowanych na ograniczenie zjawisk w zakresie patologii społecznych;
- rozwój instytucjonalny gminnej administracji samorządowej i dostosowanie jej do wymogów wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej, zwiększenie dostępności do Internetu oraz modernizacja obiektów użyteczności publicznej. Obszar ten obejmuje także działania na rzecz jak najszerszego włączenia społeczności lokalnej we współpracę z administracją w ramach przedsięwzięć podejmowanych na rzecz rozwoju Gminy oraz budowę społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego;
- poszerzenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, między innymi poprzez rozbudowanie gminnego kalendarza imprez, zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, zwiększenie oferty kulturalnej

gminnego ośrodka kultury oraz wiejskich świetlic w mniejszych sołectwach leżących na terenie Gminy.

6.3 Cele strategiczne

Proces zrównoważonego i harmonijnego rozwoju Gminy wymaga od władz i podmiotów lokalnych umiejętności rozpoznawania zagrożeń, zapobiegania nim, eliminacji dysproporcji w życiu społecznym i gospodarczym oraz tworzenia zaspokojenia stale rosnących potrzeb. Cele strategiczne, stanowiąc ramy zrównoważonego rozwoju Gminy, muszą zapewnić maksymalną efektywność gospodarczą, możliwie najwyższy poziom warunków bytowych i konsumpcji oraz takie użytkowanie zasobów, aby zapewnić ciągłość jej istnienia.

Celom strategicznym podporządkowane są cele (zadania) operacyjne.

Ład ekologiczny

Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego

Cele strategiczne:

Edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych.

Racjonalne gospodarcze wykorzystanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

Ład gospodarczy

Trwały rozwój gospodarczy, zapewniający stałe miejsca pracy

Cele strategiczne:

Wykorzystanie potencjału gospodarki gminy.

Wspieranie i inicjowanie rozwoju gminy.

Ład społeczny

Poprawa jakości życia mieszkańców wsi

Cele strategiczne:

Podniesienie poziomu wykształcenia i świadomości społeczeństwa.

Sprawny system zabezpieczenia ochrony zdrowia,
bezpieczeństwa socjalnego i publicznego.

Ład przestrzenny

Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej
i pełnej infrastruktury technicznej

Cele strategiczne:

Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy.

Poprawa estetyki gminy.

Uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej gminy.

6.4 Cele operacyjne i działania

ŁAD EKOLOGICZNY			
Cel główny: zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego			
Cel strategiczny: Zachowanie wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych			
Działania	Odpowiedzialność	Działania gminy	Termin realizacji
Pozostawienie enklaw i korytarzy ekologicznych umożliwiających migracje i przetrwanie zwierząt	Gmina, nadleśnictwa, wojewoda, koła łowieckie, powiat	Wykonanie bezpośrednio na drogach powiatowych – promocja, wspieranie działań	2009 - 2016
Przeгляд i konserwacja pomników przyrody	Gmina, Konserwator Przyrody	Przeгляд pomników przyrody, prowadzenie rejestru i ustanawianie nowych pomników	2009 - 2016
Zwiększenie powierzchni parków i terenów zieleni urządzonej	Gmina, mieszkańcy	Dofinansowanie lub zakup z PFOŚ i GW drzew i krzewów	2009 - 2016
Ochrona terenów znajdujących się w krajobrazie	Wojewoda, gmina	Wspieranie działań	2009 - 2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD EKOLOGICZNY			
chronionym	Wojewódzki Konservator Przyrody		
Sprawowanie kontroli przestrzegania przepisów o ochronie przyrody	Powiat, gmina	Współdziałanie, określanie przepisów	2009-2016
Doposażenie i wzmocnienie Społecznej Straży Rybackiej	Powiat, gmina	Powoływanie i doposażenie SSR	2009 - 2016
Poprawa jakości wód i uregulowanie stosunków wodnych	Powiat, gmina, dzierżawcy jezior	Wspieranie działań	2009- 2016
Likwidacja zrzutów kanalizacji sanitarnej	Powiat, gmina	Współdziałanie – inwentaryzacja zrzutów	2009- 2016
Modernizacja kanalizacji deszczowej z podczyszczaniem	Zarządy dróg, powiat, gmina, inwestorzy	Odrowadzanie wód opadowych z dróg powiatowych, uzgadnianie decyzji przez Starostę	2009- 2016
Ograniczenie spływu powierzchniowego z pól	Powiat, samorządy gmin, Wojewoda, właściciele, użytkownicy gruntów	Realizacja określonych działań, współfinansowanie	2009- 2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD EKOLOGICZNY			
Oczyszczenie brzegów jezior i rzek z zanieczyszczeń mechanicznych	Powiat, gmina, dzierżawcy jezior	Wspieranie działań	9- 2010-2016
Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Powiat, gmina	Wspieranie działań	2010-2016
Sprawny system odbioru ścieków z szamb	Powiat, gmina	Wspieranie działań	2010-2016
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Inwestorzy, gmina	Wspieranie działań	2010-2016
Kompleksowy system zagospodarowania odpadów stałych	Powiat, gmina	Wspieranie działań	2010-2016
Segregacja i odzysk odpadów	Gmina, mieszkańcy	Realizacja w jednostkach własnych, organizacja szkoleń, współfinansowanie	2010-2016
Gospodarcze wykorzystanie odpadów	Gmina, przedsiębiorstwa	Wspieranie działań	2010-2016
Utworzenie sprawnego systemu odbioru odpadów	Gmina	Wspieranie działań	2010-2016
Likwidacja dzikich składowisk odpadów i starych	Gmina, Inspekcja	Inwentaryzacja wysypisk i	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD EKOLOGICZNY			
mogilników	Ochrony Roślin	wspieranie działań gmin	
Organizacja grzebowisk i odbiór zwłok zwierzęcych	Gmina	Wspieranie działań	2010-2016
Egzekwowanie przestrzegania i stosowania przepisów w zakresie gospodarki odpadami	Marszałek, wojewoda, WIOŚ, gminy	Kontrola w zakresie objętym właściwością organu	2010-2016
Propagowanie i budowa płyt gnojowych oraz zbiorników do gnojówki	Gmina, Wojewoda	Wspieranie działań, organizacja szkoleń i konkursów	2010-2016
Wspieranie rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego	Gmina, Izba Rolnicza, Marszałek	Promowanie i wspieranie działań	2010-2016
Racjonalne zagospodarowanie nieużytków	Właściciele gruntów, gmina,	Wspieranie działań	2010-2016
Rekultywacja terenów zdegradowanych i poeksploatacyjnych	Gmina, właściciele gruntów, Wojewoda	Zgodnie z art. 102, pkt 4 i 5, Prawa ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001	2010-2016
Zabiegi termomodernizacyjne budynków	Spółdzielnie, inwestorzy, gmina	Wykonanie bezpośrednio we własnych jednostkach, wspieranie działań	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD EKOLOGICZNY			
Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Gmina, inwestorzy, mieszkańcy	Wspieranie działań	2010-2016
Podjęcie działań promocyjnych i doradztwa związanego z wdrażaniem pozyskania energii z odnawialnych źródeł	Gmina, stowarzyszenia	Doradztwo i promocja	2010-2016
Opracowanie projektów pilotażowych dla inwestycji finansowanych ze środków UE	Gmina	Opracowanie gminnych projektów pilotażowych	2010-2016
Cel strategiczny: Edukacja ekologiczna społeczeństwa			
Opracowanie i realizacja programu edukacji ekologicznej	Gmina	Opracowanie gminnego programu edukacji ekologicznej, realizacja w jednostkach własnych, promocja	2010-2016
Organizowanie imprez i konkursów ukierunkowanych na edukację ekologiczną mieszkańców	Gmina, szkoły	Organizacja konkursów powiatowych i współfinansowanie innych, edukacja ekologiczna w szkołach	2010-2016
„Sprzątanie Świata” przez dzieci i rodziców	Szkoły, gmina	Udział szkół i wspieranie działań	2010-2016
Szkolenia z zakresu korzystania i utylizacji	Gmina, Inspekcja	Bezpośrednie wykonanie,	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD EKOLOGICZNY			
środków ochrony roślin i nawozów sztucznych	Ochrony Roślin, szkoły	wspieranie działań	
Edukacja mieszkańców gminy dotyczącej selektywnej zbiórki odpadów	Szkoły, gmina	Udział szkół, wspieranie działań	2010-2016
Propagowanie zdrowego trybu życia	Szkoły, gmina	Opracowanie gminnych projektów pilotażowych, promocja	2010-2016
Utworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych	Gmina, nadleśnictwo, szkoły	Wykonanie w szkołach, wspieranie działań	2010-2016
Ubieganie się o dofinansowanie z UE na działania ekologiczne	Gmina, prywatni inwestorzy	Aplikowanie o środki finansowe unijne	2010-2016
Udział społeczeństwa i współpraca z organizacjami ekologicznymi przy tworzeniu programów i planów	Gmina	Włączanie społeczeństwa, wspieranie działań	2010-2016
Promocja odnawialnych źródeł energii	Gmina	Wspieranie i promowanie odnawialnych źródeł energii	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD EKOLOGICZNY

Cel strategiczny: Racjonalne gospodarcze wykorzystanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych

Porządkowanie szlaków turystycznych i sprzątanie lasów	Szkoły, nadleśnictwo, gmina	Udział szkół	2010-2016
Tworzenie gminnych plaż	Gmina	Działania wspierające	2010-2016
Rozwój infrastruktury turystycznej	Gmina, inwestorzy,	Działania wspierające	2010-2016
Tworzenie całorocznych ofert sportowo - turystycznych	Gmina, inwestorzy	Działania wspierające	2010-2016
Budowa ścieżek rowerowych	Gmina	Pozyskiwanie dofinansowania z UE, promocja, działania wspierające	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD GOSPODARCZY			
Cel główny: Rozwój Gospodarczy zapewniający miejsca pracy			
Cel strategiczny: Wykorzystanie potencjału gospodarki gminy			
Rozwój produkcji rolniczej wielokierunkowej ekologicznie w dotychczasowej strukturze indywidualnych gospodarstw rolniczych	Gmina, rolnicy	Współuczestnictwo i współpraca w zakresie opracowania rozwiązań	2010-2016
Specjalizacja w produkcji rolnej w gospodarstwach mających ku temu warunki	Rolnicy	Współudział w organizacji szkoleń	2010-2016
Wprowadzanie nowych technologii w produkcji rolnej, zgodnej z wymogami unijnymi	Rolnicy, gmina	Doradztwo i promocja technik innowacyjności	2010-2016
Pozyskiwanie dofinansowania z funduszy unii europejskiej do inwestycji i szkoleń	Gmina	Aplikowanie wniosków o dofinansowanie do wszystkich możliwych źródeł	2010-2016
Wspieranie pozarolniczych źródeł zarobkowania w oparciu o środki unijne	Gmina	Promocja i organizacja szkoleń, informacja o dostępnych środkach	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD GOSPODARCZY			
Promocja upraw ekologicznych	Gmina	Promocja i wspieranie działań	2010-2016
Promowanie terenów pod nowe inwestycje ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania zasad ekologii	Gmina	Promocja, umieszczanie informacji na stronie internetowej powiatu	2010-2016
Przygotowanie kadr o odpowiednim poziomie i strukturze kwalifikacji	Gmina	Promocja i wspieranie działań	2010-2016
Organizowanie kształcenia permanentnego – szkoleń i i kursów	Gmina, szkoły	Organizowanie szkoleń i kursów przez jednostki powiatowe	2010-2016
Rozwój usług turystycznych, rękodzieła i rzemiosła oraz agroturystyki	Gmina	Wspieranie działań	2010-2016
Wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych dla rozwoju ekoturystyki i agroturystyki	Gmina, inwestorzy	Promocja, wspieranie działań	2010-2016
Zagospodarowanie terenów i obiektów nadających się do wykorzystania na cele turystyczne	Gmina	Zagospodarowanie terenów i obiektów należących do powiatu, wsparcie działań gmin	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD GOSPODARCZY			
Opracowanie systemów właściwej promocji walorów turystycznych, bazy oraz infrastruktury turystycznej	Gmina	Promowanie i formowanie strategii w zakresie rozwoju turystyki	2010-2016
Tworzenie nowych i wspieranie istniejących instytucji kulturalnych na wsi	Gmina	Wspieranie stowarzyszeń kultury przy instytucjach kulturalnych	2010-2016
Cel strategiczny: Wspieranie i inicjowanie rozwoju gminy			
Promocja najważniejszych produktów turystycznych regionu	Gmina	Działania promocyjne	2010-2016
Prowadzenie i uaktualnienie strony internetowej gminy	Gmina	Utworzenie i prowadzenie turystycznej bazy danych	2010-2016
Zacieśnianie współpracy samorządów gminnych i powiatu	Powiat, gmina	Współpraca z gminami	2010-2016
Pozyskiwanie środków pozabudżetowych krajowych i unijnych	Gmina	Aplikowanie wniosków o dofinansowanie do wszystkich możliwych źródeł	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD GOSPODARCZY			
Opracowanie projektów i wniosków do Funduszy Strukturalnych UE	Gmina	Pilotażowe projekty do Funduszy Strukturalnych	2010-2016
Umieszczenie informacji o lokalnym rynku pracy w gminie i na stronach internetowych gminy	Gmina	Utworzenie na stronie www gminy zakładki z ofertami pracy	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD SPOLECZNY			
Cel główny: Podniesienie jakości życia mieszkańców			
Cel strategiczny: Podniesienie poziomu wykształcenia i świadomości społeczeństwa			
Dostosowanie sieci szkół podstawowych i gimnazjalnych dla potrzeb mieszkańców	Gmina	Subwencje	2010-2016
Minimalizacja odległości dziecka od szkoły	Gmina	Subwencje	2010-2016
Podniesienie poziomu kształcenia	Szkoły, gmina	Bezpośrednie działanie w szkołach gminnych	2010-2016
Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży na wszystkich etapach kształcenia	Gmina, szkoły,	Szkolenia, kursy, bezpośrednie wykonanie we własnych jednostkach, wsparcie działań	2010-2016
Utworzenie sprawnego systemu przepływu informacji: gmina - mieszkańcy i odwrotnie	Gmina	Podjęcie odpowiednich działań	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

Kształtowanie świadomości społecznej poprzez wspieranie działań kulturalnych	Szkoły, gmina	Podjęcie działań we współpracy z gminami	2010-2016
Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Wspieranie finansowe działań szkół i placówek w tym zakresie.	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet, subwencje, dotacje	2010-2016
Aktywizacja i wspieranie inicjatyw społecznych	Gmina, stowarzyszenia, organizacje	Współpraca z samorządami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju kultury, sportu i rekreacji,	2010-2016
Możliwości rozwijania zainteresowań w klubach i kołach zainteresowań	Gmina, organizacje, stowarzyszenia	Organizowanie zajęć, zawodów i imprez, promocja i wspieranie działań, organizowanie bibliotek publicznych.	2010-2016
Cel strategiczny: Sprawny system zabezpieczenia ochrony zdrowia, bezpieczeństwa socjalnego i publicznego			
Sprawny system ochrony zdrowia	Gmina	Dotacje, kredyty	2010-2016
Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia,	Szkoły, gmina	Współdziałanie,	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

przeciwdziałanie zagrożeniom cywilizacyjnym (wspieranie sportu masowego)		współuczestnictwo w promocji kultury fizycznej jako zdrowego trybu życia	
Wspieranie aktywności w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy	Gmina, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, fundacje	Współpraca i wspieranie działań, budżet	2010-2016
Przeciwdziałanie skutkom bezrobocia	Gmina, Powiatowy Urząd Pracy	Podejmowanie konkretnych działań, współpraca i wspieranie działań innych, budżet	2010-2016
Wspieranie działalności organizacji pozarządowych	Gmina, Powiatowy Urząd Pracy	Wspieranie organizacji i współpraca, budżet	2010-2016
Likwidacja barier architektonicznych	Powiat, gminy, właściciele obiektów, PCPR	Bezpośredni udział we własnych jednostkach, środki PFRON	2010-2016
Zapobieganie patologiom społecznym poprzez działania edukacyjne jednostek działających na rzecz bezpieczeństwa publicznego	Gmina, organizacje pozarządowe, policja	Szkolenia, współpraca z innymi jednostkami, wspieranie działań	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD PRZESTRZENNY			
Cel główny: Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej i pełnej infrastruktury technicznej			
Cel strategiczny: Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy			
Poprawa jakości dróg i systemu komunikacyjnego	Gmina, powiat, województwo	Gmina, powiat Dyrekcja Dróg Publicznych, województwo	2010-2016
Poprawa jakości i budowa nowych chodników, przejsć dla pieszych oraz ścieżek rowerowych	Gmina	Budżet	2010-2016
Cel strategiczny: Poprawa estetyki gminy			
Wdrożenie programu porządkowania wsi (elewacje, chodniki, zieleń, oświetlenie)	Gmina	Budżet	2010-2016
Likwidacja szpecących obiektów gospodarczych i ogrodzeń	Gmina, właściciele budowlani	Nadzór budowlany	2010-2016
Uaktywnienie mieszkańców w zakresie poprawy estetyki otoczenia	Gmina	Wspieranie działań	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD PRZESTRZENNY			
Zalesienie terenów nie nadających się do użytkowania rolniczego	Gmina, nadleśnictwa	Przyznawanie dotacji na częściowe pokrycie kosztów zalesienia na gruntach nie stanowiących własności Skarbu Państwa	2010-2016
Zakładanie parków i zieleńców na terenach zabudowanych	Gmina, szkoły,	Bezpośrednie wykonanie w jednostkach powiatowych, wsparcie działań	2010-2016
Zakładanie parków i zieleńców na terenach zabudowanych	Gmina	Działania wspierające	2010-2016
Zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno-sportowe (boiska, place zabaw)	Gmina	Działania wspierające	2010-2016
Cel strategiczny: Uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej gminy			
Budowa, modernizacja i odnowa dróg kołowych	Gmina, Dyrekcja Dróg Krajowych	Działania wspierające	2010-2016

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

ŁAD PRZESTRZENNY			
Program modernizacji i rozwoju dróg na terenie całej gminy	Gmina, Województwo, Dyrekcja Dróg Krajowych	Program modernizacji dróg gminnych	2010-2016
Budowa parkingów, zatok postojowych, chodników, ścieżek rowerowych	Gmina	Budowa parkingów, zatok postojowych, chodników przy drogach gminnych	2010-2016
Wodociągowanie wsi	Gmina	Wsparcie działań i współpraca	2010-2016
Stworzenie gminnego systemu kanalizacji sanitarnej z oczyszczalniami	Gmina	Wsparcie działań i współpraca	2010-2016
Budowa instalacji umożliwiających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Inwestorzy, Gmina	Wsparcie działań i współpraca	2010-2016
Budowa wież widokowych i rozbudowa infrastruktury na trasach turystycznych	Gminy, Miasto, Inwestorzy, Lasy Państwowe, Powiat	Wsparcie działań i współpraca	2010-2016
Oświetlenie ulic, monitoring	Gmina, sołectwa	Wsparcie działań i współpraca	2010-2016

7. Priorytetowe zadania realizacyjne

Strategia określa zestaw celów i działań na cały okres jej obowiązywania, tj. 2009 - 2016. Ze względu na dużą liczbę celów i działań oraz ograniczone możliwości finansowe występuje konieczność wyboru priorytetów realizacyjnych, tzn. takich zadań, których realizacja powinna się rozpocząć w pierwszej kolejności.

Podstawą wyboru priorytetów powinien być stopień ważności i pilności z punktu widzenia konieczności likwidacji lub znacznego ograniczenia negatywnych skutków występujących barier i ograniczeń rozwojowych miasta, a także mających wpływ na rozwiązywanie istotnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych, infrastrukturalnych i ekologicznych.

Efektem tych działań będzie stworzenie listy priorytetowych celów i działań, którą można określić mianem listy „najważniejszych oraz najpilniejszych zadań”, których realizację należy podjąć w pierwszej kolejności. Wśród zadań priorytetowych znajdują się zadania inwestycyjne, które stanowią podstawę do aktualizacji długoterminowego planu inwestycyjnego umożliwiającego przełożenie celów i zadań w niej zapisanych na roczne budżety gminy.

Ostateczna decyzja o realizacji konkretnych zadań winna być podjęta po przeprowadzeniu analizy porównawczej kosztów ich realizacji z możliwościami ich sfinansowania z budżetu gminy i źródeł zewnętrznych. Kolejność realizacji poszczególnych zadań w dużej mierze będzie uzależniona od możliwości zapewnienia ich współfinansowania ze środków zewnętrznych, w tym przede wszystkim funduszy unijnych. Skoncentrowanie środków finansowych gminy na priorytetowych zadaniach, dofinansowywanych przez Unię Europejską, pozwoli na realizację większej ich liczby, niż byłoby to możliwe przy wyłącznym finansowaniu z własnych środków Gminy Miłki.

8. Zarządzanie strategią

1. Opracowanie strategii rozwoju gminy, zakończone Uchwałą Rady Gminy o przyjęciu dokumentu strategii i przystąpieniu do jej realizacji, stawia przed władzami Gminy Miłki konieczność:
  - Określenia sposobów jej realizacji.
  - Monitorowania realizacji celów i zadań.
  - Aktualizacji strategii.
2. Określenie sposobów realizacji Strategii:
  - Należy rozstrzygnąć, czy realizację strategii przejmą dotychczasowe struktury organizacyjne, czy ze względu na stopień złożoności zadań, współdziałania między różnymi podmiotami oraz możliwość wykorzystania potencjału społecznego, należy zaproponować nowe struktury. Ważne, aby niezależnie od wyboru nowej czy starej struktury, wskazać zespół i koordynatora realizacji strategii. Zespół ten musi posiadać wystarczająco silną pozycję kompetencyjną, aby móc wprowadzić w życie strategię, która jest zbiorem działań nietypowych, wymykających się rutynie funkcjonowania organów zarządzających i wykonawczych. Określone w strategii zadania muszą znaleźć konkretnych i odpowiedzialnych adresatów. Należy też rozwijać zróżnicowane i odpowiednie do zadań formy współpracy, często z administracją powiatu, województwa oraz administracją rządową
  - Należy rozstrzygnąć, w jaki sposób będą podejmowane decyzje w Radzie Gminy:
    - Czy uchwalany co roku budżet stanowi finansowy obraz realizacji zadań wynikających ze strategii?
    - Czy pokusić się o wdrożenie Wieloletnich Planów Inwestycyjnych, które precyzyjnie określą dochody i wydatki, w tym zamierzenia inwestycyjne w perspektywie kilku lat?
    - Czy wdrożyć budżet zadaniowy (budżet programów), umożliwiający w sposób systemowy wybór najkorzystniejszych

działań i zamierzeń i poprawę?

- Należy ustalić stały monitoring realizacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miłki jako narzędzie oceny stopnia jej realizacji. Monitoring obejmuje systematyczną obserwację i ocenianie skuteczności strategii oraz warunków zewnętrznych i wewnętrznych, w tym zwłaszcza specjalnie dobranych elementów i aspektów. Służyć powinien on do:
  - Rozpoznania, wg jakiego scenariusza postępuje rozwój (zmiany struktur społeczno-gospodarczych i przestrzennych), zwłaszcza ostrzeganiu przed zagrożeniami.
  - Wykrycia sytuacji, wymagającej podjęcia decyzji o korekcie lub o zmianie strategii.
  - Wykrycia zbliżania się momentu „rozwidleń” dróg rozwoju, ewentualnie innych sytuacji, wymagających podjęcia decyzji strategicznych.
  - Oceny stopnia realizacji poszczególnych celów strategicznych, co umożliwi wskaźnikowy system monitorowania strategii.
- Proponuje się zastosowanie następującego trybu postępowania:
  - Raz lub dwa razy w roku Zarząd Gminy zdawać będzie Radzie sprawozdanie z postępów w realizacji Strategii.
  - W tym celu ustanowiony będzie wskaźnikowy system obserwacji (monitorowania) postępów oraz okoliczności zewnętrznych, które mogą mieć wpływ na skuteczność wdrażania i realizacji strategii.
  - Prowadzić działalność informacyjno-promocyjną, tj. informowanie opinii publicznej, zwłaszcza aktywnej części gminnej wspólnoty.
  - Koordynować i organizować działania, ich przygotowanie i wzmacnianie stopnia zaangażowania uczestników procesu, m.in. poprzez delegowanie zadań do małych zespołów w celu przygotowania i wdrażania konkretnych projektów i programów.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY MIŁKI 2009 – 2016

- Na efektywność procesu realizacyjnego wpływają też szkolenia podnoszące poziom świadomości i umiejętności ludzi zaangażowanych w realizację strategii.
- Należy uwzględnić system aktualizacji strategii jako działanie wprężnięte w system: ze względu na długookresowy charakter planowania, następujące szybkie zmiany prawne, organizacyjne, wreszcie elastyczność w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

9. Monitoring strategii

Ważnym instrumentem sprawdzającym realizację stanie się specjalnie opracowany wskaźnikowy system monitorowania strategii. Jego zadaniem jest pomoc w określaniu stopnia realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz monitorowanie postępu procesu zrównoważonego rozwoju gminy.

Kadencyjność władz samorządu lokalnego sprawia, że zawsze występuje niebezpieczeństwo zaprzestania realizacji strategii przez kolejne władze lokalne. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Miłki powinna podlegać trwałemu procesowi monitorowania i ewaluacji, czyli oceny realizacji i aktualizacji. Wyniki monitoringu mogą być przedstawiane w formie raportu, który zamieszczony będzie na stronie internetowej urzędu oraz będzie dostępny w Urzędzie Gminy.

Proces ewaluacji przeprowadzony będzie przy współudziale mieszkańców. Każdy z mieszkańców zainteresowany procesem ewaluacji Strategii będzie mógł się z nim zapoznać poprzez swój czynny udział.

10. Wykaz tabel i rysunków

Lp.	Tytuł	Numer strony
1.	Rys. 1 Powiat giżycki	8
2.	Rys. 2 Podział administracyjny Polski	12
3.	Rys. 3 Województwo warmińsko-mazurskie	13
4.	Rys. 4 Gmina Miłki	13
5.	Rys. 5 Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami	27
6.	Tab. 1 Ludność według grup i płci (31.12.2009r.)	17
7.	Tab. 2 Bezrobotni zarejestrowani według płci (31.12.2009 r.)	19
8.	Tab. 3 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%) (31.12.2009 r.)	19
9.	Tab. 4 Placówki oświatowe w gminie Miłki (ilość uczniów w roku szkolnym 2008/09 i 2009/2010)	21
10.	Tab. 5 Stan księgozbioru w latach 2007/2009	23
11.	Tab. 6 Wykaz bazy noclegowej w 2009 r. w gminie Miłki	32
12.	Tab. 7 Dochody i wydatki gminy w latach 2006/2009	35
13.	Tab. 8 Inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2006- 2008	36
14.	Tab. 9 Planowane inwestycje w latach 2010 – 2020	55

